Kirjastoa Lapsille ja Nuorisolle.

VI.

Hyweiden Palkinto.

Kertomus

Frans Hoffmann'ilta.

Suomennos.

Helsingissä 1891.
G. W. Edlund'in kustantama.

Hinta: 75 penniä.

85

Hyweiden Palkinto.

Kertomus

lapsille.

Kirjoittanut

Frans Hoffmann.

Suomentanut

O. K.

Helsingissä 1891.
G. W. Edlund'in kustannuksella.

Helsingissä,
Helsingin Sentraali-Kirjapainossa, 1891.

Ensimmäinen luku.

Hiilenpolttajan perhe.

Jylhässä wuoriseudussa, syrjässä kaikista liiketeistä, keskellä umpilaaksoa, jota ympäröi tuuhealatwaisten tammien ja saksan-tammien kaunistamat wuoret, sijaitsi pienoinen kylä Birkenrode. Suurin osa sen asukkaista eli syysen polttamisella, ja ken lähestyi kylää näki tuntikautisen matkan pässä siitä lakkaamatta kohoawan korkeuteen paksuja sawupilwiä, jotka nousiwat palawista, kaikkialle metsään tehdyistä sysihaudoista.

Taitawimpia sysien polttajia oli Willebrand, hilpeä, aina iloinen mies, kaikista kyläläisistä warallisin. Ollen aina hywällä tuulella ja tyytywäisenä meni hän laulellen, wiheltäen työhönsä salolle ja laulellen, wiheltäen palasi hän jälleen kotia. Hän oli naimisissa hywän, lempeän naisen kanssa, joka miehensä metsässä liikkuessa kotona hoiti taloutta ja koki woimiensa mukaan pitää kurissa kolmea rajua poikaa. Tähän hänen woimansa eiwät kuitenkaan täysin riittäneet, ja nämä pojat oliwat tunnetut rajuimmiksi ja huiminmmiksi koko kylässä. Ei kukaan heidän pienistä kumppaneistaan ollut niin rohkea ja wäkewä kuin he, ei kukaan woinut niin nopeasti juosta, ei kukaan niin taitawasti uida lähellä olewassa joessa, ei kukaan niin ripeästi kiiwetä puuhun wahingollisten petolintujen pesiä häwittämään,

kuin sysimies Willebrandin pojat. Mutta ei myöskään kukaan repinyt enemmän waatteitaan, ei kellään ollut useammin haawoja kaswoissa, käsissä ja joka ruumiin osassa, kuin „kolmella weitikalla", niinkuin heitä enemmän leikillä kuin ilkeydellä koko kyläsä sanottiin, ja heidän äidillään oli alituinen huoli heistä. Waikka oliwatkin näin rajuja ja huimapäisiä, oliwat pojat kuitenkin kyläläisten lemmittyjä; sillä jos he tekiwätkin kuseitaan, jos he silloin tällöin tarmonsa takaa suomustiwatkin jotain teeskentelewäistä mamman poikaa, niin oliwat he myöskin toiselta puolen niin nöyrät ja taipuwaiset, kuin paraiten kaswatetut lapset konsanaan. Kun muuan naapuri sanoi Wilholle, wanhimmalle heistä: „Kuules, Wilho, minun täytyy yöksi lähteä kotoa, katso sillä aikaa minun sairasta lastani ja minun huonettani", niin Wilho meni naapurin taloon eikä warmaankaan yön pitkään ummistanut silmäänsä, kun hän kerran oli luwannut walwoa. Ja hän oli aina walmis lupaamaan, jos häneltä tätä tai muuta, mitä tahansa pyydettiin.

Jos taas naapuri huusi Tapania sa sanoi: „Tapani, minulle on sattunut aika harmi, minulta unohtui kirwes, tai joku muu kalu metsään, enkä woi lähteä sitä noutamaan!" niin kysyi Tapani ainoastaan paikkaa, josta unhotettu kalu oli löydettäwä, ja juoksi sitten riwakkaasti ja iloisesti metsään, eikä ennen lewähtänyt, kun hän oli naapurille tuonut unohdetun kalun. — Ja juuri samaten kuin Wilho ja Tapani teki myöskin Hanno, nuorin weljeksistä.

Wanhin „weitikka" oli nyt kahdentoista, toiset yhdentoista ja kymmenen wuoden wanhat, kun he warhain muutamana aamuna istuiwat joen rannalla onget kädessä kaloja pyytämässä. Wilhon juuri wetäessä wedestä kaunista lohta ja wiskatessa sitä wieressä olewaan sankoon, kuului askeleiden kopinaa, wesakko awautui ja rotewa, kookas mies astui esiin.

Hänellä oli suuri kirwes ja saha olalla. Nahasta tehty, nokinen mekko, jota wyötäisiltä leweä wyö piti koossa, laajat housut samasta jykeästä aineesta, wankat kolisewat puukengät oliwat hänen pukunansa. Hänen kaswonsa, waikk'eiwät olleet juuri kauniit, sillä mies oli jo ijäkäs, oliwat kuitenkin miellyttäwät. Ne todistiwat iloista ja hilpeää mieltä.

Kun hän jo oli likellä ongella olijoita sanoi hän wahwalla, kuuluwalla äänellä: „Hei, pojat, joutukaa seuraamaan minua työhön. Te olette jo kyllin kauan laiskotelleet, nyt on aika teidän oppia ammatti ja omalla työllänne ansaita leipänne. Jättäkää onget ja tulkaa mukanani."

„Ei, isä", wirkkoi Wilho, weljeksistä wanhin, katsellen rakasta tulijaa paikaltaan liikkumatta, „ei, isä, tänään siitä ei tulle mitään. Me olemme wast'ikään alkaneet onkia lohia, emmekä siis, näetsen, niin helposti woi heretä. Huomenna seuraamme mukanasi, jos niin tahdot. Mutta tänään woit yhä wielä jättää meidät rauhaan, jos illaksi tahdot syödä hywän kalakeiton. Katsos waan, mitä jo olemme saaneet."

Sysimies Willebrand katsoi sankoon ja näki siinä neljä kaunista lohta, jotka saattoiwat hänen suuhunsa weden nousemaan. Hän myhähti suopeasti. „No, pojat", sanoi hän sitte, „kun te nyt tänään olette noin puuhissanne, niin saatte minun puolestani wielä päiwän laiskotella, mutta huomenna on lähdettäwä työhön, metsään tuonne. Olkaa siis walmiit, jos tahdotte wälttää ett'en hiilihanko kädessä tule kimppuunne."

Näin sanoen kääntyi hän ja katosi nopeasti astuen metsään. Mutta pojat oliwat ongella puolipäiwään saakka. Silloin oli heidän kuitenkin lähteminen, sillä he oliwat ensiksikin kyllin saaneet kirjawan täplikkäitä kaloja, toiseksi walitti heidän watsansa nälkää, ja sitä paitsi oli heidän wietäwä isälle puolinen metsään. He kokosiwat siis pyydyksensä, ottiwat täpösen

täyden sangon olalleen, läksiwät laulellen, wiheltäen ja erittäin hywillä mielin kotia kohti.

„Hywä on, että tulette", sanoi heille wastahan äiti. „Juuri olin lähtemässä teitä noutamaan. Ruoka on walmis ja pöytä katettu. Syökää ja laittakaa sitten, että joudutte isän luo."

Pojat ojensiwat ensinnäkin äidille lohensa, jotka tämä otti wastaan suosiollisella myhäilyllä. Sitten käwiwät he tupaan, istuiwat pöytään, jolla suuressa sawiwadissa makuisa potaattisoppa höyrysi, laskiwat kätensä ristiin, rukoiliwat lyhyen, hartaan ruokarukouksen ja istuiwat yksinkertaiselle, mutta terweelliselle ateriallensa. Pian oliwat he rawitut ja ottiwat huostaansa suuren korwaniekka sawiastian wietäwäksi isälle metsään, että hän raskaan työnsä jälkeen sen sisällyksellä wirkistäisi itseään.

He tiesiwät jo, että heidän isänsä oli siellä tawattawa, missä sakein sawu nousi hiilimiiluista, koska hänen miilunsa oliwat suurimmat, ja pian he löysiwätkin hänet. Hän työskenteli yhä wielä rawakasti, loi kosteata multaa miilujen päälle, nosti aika pölkkyjä, niistä rakentaaksensa uutta kerrosta, ja liikkui niin kiiwaasti, että kirkkaat hikipisarat juoksiwat alas hänen kaswoiltaan. Tämän ohessa oli hän, kuten ainakin, iloisella päällä ja hymyili mielissään nähdessänsä kolmen nuorukaisen tulewan sawiastioineen. Wielä kerran katsahti hän puurowioitaan tullakseen wakuutetuksi siitä, että kaikki oli reilassa eikä mitään ollut pelättäwää, ja heittäytyi sitten pitkällensä sammalistoon tuuhealatwaisen tammen warjoon, wiileässä siimeksessä rauhallisesti syödäkseen puolisensa.

„No, pojat", sanoi hän, „te olette tänään kowin kauan wiipyneet! Waan eipäs siitä mitään. Mitä ankarampi nälkä, sitä parempi ruokahalu. Näyttäkää jo toki, mitä hywää teillä ruukussanne on."

Pojat ojensiwat hänelle astian, jota isä tarkastelewalla katseella tutki.

„Kas! Potaattisoppaa! Se tulee maistumaan. Waan tuokaapa lautanen ja lusikka tänne. Ne owat tuolla pienessä majassa. Joutuun nyt; enhän minä woi ruukusta juoda soppaa."

Niinkuin kolme peikkoa töytäsiwät weljekset matkaan ja juoksiwat kilwan. Jokainen hehkui halusta saada tuoda isälle, jota he sydämestä rakastiwat, mitä hän tahtoi.

Wilholla oli pisimmät sääret, ja kun hän ei witkastellut niitä liikuttaessaan, niin hän luonnollisesti ensin tuli majalle ja sai sieltä lautasen ja lusikan. Riemuiten palasi hän ja kohotti woitonmerkkinä kalut ilmaan. Isä Willebrand ei woinut olla nauramatta katsellessaan kahden nuoremman poikansa noloja kaswoja, ja hän lohdutti heitä ystäwällisesti.

„Älkää olko millännekään", sanoi hän. „Wilholla täytyy olla wähän etuisuutta teidän rinnallanne, koska hän on wanhin ja suurin lurjus teistä. Käykää nyt istumaan ympärilleni ja kertokaa minulle syödessäni, mitä äiti tekee ja kuinka paljon lohia te saitte."

Pojat totteliwat ja oliwat pian suorittaneet kertomuksensa. Sillä wälin sai isä liemen lautaselleen ja söi sitä mielihywällä.

„Hauskaa on", sanoi hän, „kun päiwäkauden ahkerasti työskenneltyään näin woi rauhassa nauttia halpaa ateriaansa. Katsokaa pojat, tuolla maailmassa, tuolla wuorien takana on ihmisiä, joilla on niin mahdottoman paljon rahaa, että heidän wuosi wuodelta ei tarwitse tehdä mitään, waan antawat muiden ihmisten tehdä työtä puolestansa. Aamulla, heidän ylös noustuaan, on aamiainen jo walmiina. He juowat kahwia sokerin ja kerman kanssa tai teetä tai choklaadia ja syönewät myös sen kanssa hienoa makeata leipää. Sitten pukeutuwat

he hitaasti ja hätäilemättä, lähtewät kenties käwelylle, tai ratsastamaan uljailla hewosilla, tai ajelemaan komeissa waunuissa. Sieltä jälleen kotiin palattuaan syöwät he kahweli-aamiaisen, niinkuin he nimittäwät sitä, josta ei suinkaan herkkuja puutu. Siinä on kylmät paistit ja ostronit ja kawiarit ja muita makupaloja ja sitä paitsi lasi hywää wiiniä. Sillä se ei millään muotoa saa puuttua. Kahweli-aamiaisen nautittuaan kuluttawat he taas tyhjää toimittamalla ja laiskottelemalla aikaansa, kunnes rakas päiwällinen on käsissä. Jos aamiainen oli hywä, niin on päiwällinen monta wertaa parempi. Mitä kaikkia ruokia siinä on, sitä ei saata sanoin sanoa, ei kielin kertoella. Usein on heillä seitsemän, kahdeksan ja wielä useampikin eri ruokalaji, ja kaikki owat herkkuja, joissa on, weikkoset, raswaa alla, raswaa päällä. Kun he owat puoliselta päässeet, toimittawat he taas tyhjää, kunnes iltaruoka saapuu ja sen jälkeen he wielä lopuksi toimittawat tyhjää jonkun aikaa. Heillä on olewinaan kauhean paljon tehtäwää ja he luulewat, että ne monet huwitukset, tanssit, wieraissakäynnit ja seurustelemiset, jotka he saawat toimitetetuiksi, olisi muka waikeaa työtä, mutta tämä ei ole totta. Mitä työnteko on, sitä he eiwät tunne lainkaan, waan eläwät aikansa yltäkyllläisyydessä eiwätkä kuolemakseenkaan pidä huolta tulewasta päiwästä. No, mitä te luulette, kenen on parempi olla: noiden suurien herrojenko tuolla maailmassa, kaikennäköisten herkkujen ahmaajien, wai minun potaattisopan syöjän? Niin, kenen ruoka maistuu paremmalta, heidänkö wai minun?"

„Isä kulta", sanoi Wilho, „mikä kysymys se on! Paistit ja pasteijat maistuwat aina paremmalta kuin meidän jauholiememme ja hirssiwellimme. Sen ymmärtää jokainen itsestään."

„Erehdys, poikaseni, erehdys! Jos woisit tarjota minulle tilaisuutta waihtaa onnea noiden ihmisten kanssa, en sitä

tekisi sinä ilmoisna ikänä. Sanon sinulle ainoastaan tämän: ensiksikin owat nuo ihmiset nuoruudestaan asti tottuneet herkkuihinsa, eiwätkä tiedä kuinka hywältä oikea, hywin walmistettu potaattiruoka maistuu, ja toiseksi eiwät he milloinkaan syömään käydessänsä tunne nälkää. Ja nälkä, nuoret miehet, nälkä on paras ruoan keittäjä ja kunnon työ paras särwin. Ja mistä woisikaan näille ihmisille tulla nälkä, kun he eiwät tee mitään? He syöwät sentähden herkkujaan ilman mitään ruokahalua; mutta minä täällä raittiissa, wihannassa metsässä, täällä armaassa luonnon helmassa, minä tiedän miltä tuntuu käydä ruokaan käsiksi, kun on nälkä. Minulla on aina, kaiken ikäni syömään käydessäni ollut nälkä, kuin karhulla konsanaankin. Sen waikuttaa työ. Huomatkaa tämä, jott'ette wasta, jos te joskus saawutte suureen kaupunkiin, ole katcelliset ja ynseät nähdessänne rikkaitten ihmisten eläwän yltäkylläisyydessä ja hekumassa. Teillä ei ole syytä kadehtia heitä, waan heillä on syytä teitä kadehtia. Ja nyt on astia tyhjä ja te saatte wiedä sen taasen kotia. He, ottakaa se ja warokaa, ett'ette tiellä lyö sitä palasiksi."

„Hywästi, isä", sanoiwat pojat ja läksiwät matkaan. Waan ukko Willebrand käwi taas työhönsä ja raatoi iltaan asti woimakkaasti ja tarmonsa takaa. Auringon laskiessa wuorten taa keräsi hän työ-aseensa, heitti ne olallensa ja alkoi astua hämärtäwää metsää kotiansa kohti. Hän oli tyytywäinen itseensä ja koko maailmaan. Hän oli tehnyt tehtäwänsä ja Jumala oli siunannut hänen kättensä työn. Astuessaan näin tuuhealehwäisten puiden suojassa, tuntui hänestä niinkuin hän olisi kulkenut awarassa Jumalan temppelissä. Oli niin hiljaista hänen ympärillään, niin lewollista, niin rauhallista. Tietämättänsä kiitti ja ylisti hän rakasta Jumalaa ihaillessansa hänen luomaansa maailmaa.

Ennenkuin hän wielä ennätti kylään tuliwat hänen kolme poikaansa juosten hänelle wastaan, hyppeliwät riemuiten hänen ympärillään, tunkiwat ja työnteliwät toisiansa päästäksensä tarttumaan hänen wankkaan käteensä ja astumaan hänen rinnallansa kylään. Onnellinen käwi ylpeänä isän rinnalla, eikä wälittänyt niistä ystäwällisistä tuuppauksista kylkeen ja selkään, joita kateelliset weljekset hänelle runsaassa määrin soiwat. Olihan hän saawuttanut kunniasijan isän rinnalla.

Toinen luku.

Lisäys.

Tammisella pöydällä, joka oli katettu karkealla, mutta puhtaalla pöytäwaatteella, oli palawa lamppu ja wadillinen kauniita lohia. Pieni perhe seisoi pöydän ympärillä kädet ristissä, ja Wilho luki tawallisen lyhyen ruokarukouksen: „Tule, Herra Jesu, wieraaksemme, siunaa mitä annoit ruoaksemme.“ Sitte tempasi kukin tuolinsa kohdalleen ja istuutui, kiiwaasti käydäksensä lohien ja potaattien kimppuun.

Nyt kuului hiljainen koputus owelle ja isä Willebrandin kuuluwan „Astukaa sisään“ jälkeen aukeni owi ja siewä, noin kymmenwuotias poika astui tupaan. Pitkät, waaleat kiharat ympäröiwät hänen päätänsä, kirkkaat siniset silmät wälkkyiwät hänen hienoissa kaswoissansa ja hänen poskillaan heloitti terweyden puna. Hänen ruumiinrakennuksensa oli hento ja siro-

tekoinen, jotta hänen solakka wartalonsa oli jyrkin wastakohta tanakkawartaloisille pojille. Hiljaisilla, wiipywillä askelilla käwi tulija isäntämiehen luo ja kysyi wapisewalla äänellä: „Oletteko te sysimies Willebrand? Kyläläiset owat neuwoneet minua tänne."

„Olen, poikaseni, niin olen, ja sinä olet osannut oikein. Sano mitä tahdot minulta, ja kuka sinä olet?"

Poika ei wastannut mitään, waan ojensi sysimiehelle kirjeen, jonka ympäri hän siististi oli käärinyt arkin paperia.

„Onko tämä kirjoitus minulle?" kysyi sysimies.

„On, teille se on", wastasi poika. „Kaupungissa annettiin se minulle ja minut lähetettiin sen keralla tänne. Teidän nimenne onkin warmaan kirjeen päälle kirjoitettu."

„Woipi olla, enkä minä wäitäkään wastaan", wastasi suopeasti nauraen Willebrand. „Wahinko waan, ett'en taida lukea. Minun nuorra ollessani ei meillä wielä ollut koulumestaria kylässä, ja minun täytyi jo pienna pikkaraisna olla awullisena isälleni sysien polttamisessa. Niin ei ollut aikaa eikä tilaisuutta mitään oppia. No, waimoni kyllä lukee minulle mitä kirjeessä sanotaan. Mutta nyt tahdomme syödä. Onko sinullakin, pieni mies, nälkä?"

„On, on kyllä", wastasi poika. „En ole koko päiwänä syönyt mitään paitsi wähän lientä, jonka muuan hywä emäntä antoi minulle."

„Älä siis kursastele, waan käy istumaan meidän seuraamme. Ota itsellesi tuoli tähän. Noin ikään; käy nyt syömään."

Poika istui kelpo emännän wiereen, joka runsaskätisesti piti huolta hänestä. Hän käwi lujasti käsiksi, ja hänen tyytywäisistä, hohtawista kaswoistaan woi huomata, että ruoka maistui hänestä hywälle. Hän oli kokonaan waipunut syömi-

seen eikä näkynyt ajattelewan mitään muuta kuin lohta ja potaattia lautasellaan. Sillä wälin tarkastiwat toiset häntä kiireestä kantapäähän ja etenkin weljekset waiwasiwat päätään arwelemalla, kuka tämä pieni, niin äkkiä ilmestynyt wieras woisi olla. Äidin silmä wiipyi mielihywällä häneen kiintyneenä, eikä hän woinut kääntää katsettaan hänestä. Poika näytti hänestä niin tutulta, eikä hän kuitenkaan woinut muistaa milloinkaan ennen häntä nähneensä. Perheen wanhin oli ainoa, joka näytti jokseenkin wähän wälittäwän pienestä wieraasta.

Wihdoinkin oliwat pienet ja suuret rawitut ja noustiin pöydästä. Kun pöytäwaate oli otettu pöydältä, otti sysimies taas esille saadun kirjeen ja antoi sen waimollensa sanoen: „Lue nyt, äiti, mitä siinä on kirjoitettu, että saisimme kuulla, mikä tuo pieni weitikka on.“

Äiti otti lampun likemmäksi itseään, mursi sinetin, awasi kirjeen ja luki sen. „Hywä Jumala!“ huudahti hän nousten istualtaan, „hywä Jumala, niin olet sinä siis minun pieni sisarenpoikani Riekko, minun sisko parkani poika.“

Hän sulki pojan syliinsä ja painoi häntä rintaansa wastaan, peittäen hänen suunsa suudelmilla. Weljekset kiiruhtiwat myös esiin ja puristiwat serkkunsa kätiä. Mutta isä Willebrand sanoi aiwan tyyneenä: „Lapset, sitä ajattelin itsekseni heti nähdessäni tämän pienen weitikan. Hän on sen näköinen kuin hän olisi leikattu äitinsä silmistä. Tule tänne, poikani, ja suutele minua. Sinä olet terwetullut kattoni alle.“

Pieni Riekko astui täynnä luottamusta miehen luo, joka painoi sydämellisen ja isällisen suudelman hänen huulillensa ja sitte taas kääntyi waimonsa puoleen.

„No, waimoseni“, sanoi hän, „mitä muuta kirjeessä on?“

Äiti itki. „Minun täytyy kertoa se sinulle kahden kes-

ken", sanoi hän. „Kirjeessä on tärkeitä uutisia, jotka minua suuresti huolettawat."

„Mitä Jumala suopi, on kestettäwä kärsiwällisyydellä ja nöyryydellä", sanoi sysimies tywenesti. „Tule, käykäämme kamariin. Siellä woit ilmoittaa sydämesi huolet."

Lewollisen näköisenä nousi Willebrand, sytytti päreen ja läksi waimonsa kanssa kamariin käskettyänsä poikien sillä wälin tehdä tuttawuutta pienen serkkunsa kanssa.

„No, rakas waimoni", sanoi hän, kun owi sulkeutui hänen jälkeensä, „nyt olemme kahden kesken. Sano siis mitä on tapahtunut."

„Oi, ajatteleppa, minun sisar parkani on kuollut, eikä ole jättänyt jälkeensä mitään muuta kuin tuon poloisen pojan. Kuolinwuoteellaan on hän kirjoittanut tämän kirjeen minulle, jossa hän sydäntä liikuttawilla sanoilla pyytää ja rukoilee minua puhumaan sinun kanssasi, että me ottaisimme tuon lapsi raukan huostaamme, kaswattaisimme hänet meidän omien poikiemme kanssa. Tiedäthän, että hänen miehensä jo aikoja sitte kuoli, ja ett'ei hänellä paitsi meitä ole mitään omaisia. Mitä tulee meidän tehdä?"

Murheellinen waimo waikeni ja kyyneleet waluiwat hänen poskillensa. Mutta sysimies sanoi lohduttaen: „Älä ole suruissasi onnettoman sisaresi kuolemasta. Taiwaan Jumala on ottanut hänet luoksensa ja taiwaassa on hänen hywä olla. Hänen pojastaan tahdomme ja tulee meidän pitää huolta heikkojen woimiemme mukaan. Kussa tähän asti wiisi on saanut rawintonsa, siinä saapi kuusikin. Poika on olewa meidän lapsemme."

Silloin käwi hänen waimonsa hänelle kaulaan ja sanoi: „Sinä hywä, hywä mies, taiwas on sinulle palkitsewa sen, minkä teet tälle pojalle. Sinun sanasi nostawat kowin ras-

kaan kuorman sydämeltäni, sillä minuun olisi kipeästi koskenut, jos olisit lähettänyt poika paran awaraan maailmaan!"

„Kuinka oletkaan woinut ajatella noin!" sanoi kummastellen isä Willebrand. „Oletko siis pitänyt minua pakanana tai turkkilaisena? Emmekö ole kristittyjä? Eikö rakas Herra Jesus sano: Olkaa laupiaat niinkuin teidän taiwaallinen isänne laupias on? Ja minä työntäisin, luuletko tosiaan niin, pojan luotani, jonka sinun sisaresi kuolinwuoteellaan jättää meidän huostaamme? Ei, ei, rakas waimoni, sellainen teko ei olisi otollinen kaikkiwaltiaan Jumalan edessä. Hän on, tämä poika, olewa minulle rakas ja kallis, niinkuin minun omat poikani owat minulle rakkaat ja kalliit, jott'ei tämä orpo raukka kowin kipeästi tule kaipaamaan kotiaan. Ja nyt eukkoseni, pyyhi kyyneleesi ja tule tupaan, että saamme kuulla kuinka lapsi on osannut kulkea wiiden peninkulman pituisen matkan tänne.

Isä ja äiti jättiwät kamarin ja tuliwat tupaan, jossa he tapasiwat pojat tuttawasti puhellen keskenään. Heidän sydämensä oliwat pian awaantuneet toisilleen, niinkuin hywien lapsien ainakin. Riekko kuunteli hartaasti serkkujensa kertomuksia, jotka jutteliwat hänelle, kuinka hauskaa on liikkua ympäri metsissä ja wuorilla, etsiä linnunpesiä, pyytää kaloja ja kiiwetä korkeimpien puiden latwoihin, ja hän kertoi taasen puolestaan heille, miltä näytti tuolla ulkona maailmassa. Hän kertoi heille suurista kaupungeista, joiden kautta hänen matkansa oli käynyt, hän kuwasi niiden loistawuuksia, ja puhui tuhansista, asioista, joista weljekset eiwät eläissään olleet sanaakaan kuulleet.

Kun wanhemmat jälleen tuliwat huoneesen istui isä suureen nahalla päällystettyyn nojatuoliin, wiittasi pojat luoksensa ja sanoi: „Kuulkaa, pojat, tahdon teille kertoa, ett'ei Riekko enää jätä meitä, waan tästä lähtien jääpi meille. Olkaa siis keskenänne kuin weljekset ja rakastakaa toisianne niinkuin wel-

jekset. Waan jos te kolme, sinä Wilho, ja sinä Tapani, ja sinä Hanno, tuumaatte woiwanne piekssää pientä Riekkoa niinkuin muita kylän poikia, niin minä ajan teistä halun sitä tehdä. Teidän uusi weljenne ei ole niin wäkewä ja suuri kuin te, jonkatähden teillä on sitä suurempi welwollisuus säwyisästi ja kauniisti käyttäytyä häntä kohtaan. Tiedän kyllä, ett'ette toden teolla tahdo tehdä hänelle mitään pahaa, koska olette kyllin ymmärtäwäiset tietämään, että tämä olisi wäärin, mutta älkää leikilläkään häntä kolhiko ja lyökö, niinkuin teidän on tapa toisianne kolhia. Tahdotteko luwata tämän minulle."

„Tahdomme, isä", huusiwat iloisesti poika weitikat. „Sen tahdomme luwata."

„Ja minä", lisäsi Wilho, „minä tahdon myöskin katsoa, ett'eiwät muut tee mitään pahaa tuolle weitikkapahalle. Ken Riekolle kolhauksen antaa, saapi minulta kaksi takaisin. Warokaa siis."

Kaikki nauroiwat pilapuhetta ja puristiwat iloisesti uuden weljen kättä. „Me tahdomme kaikki rakastaa sinua, Riekko", sanoiwat he, „ja koetamme kaikissa olla sinulle mieliksi."

Näin oli liitto tehty, ja isä woi luottaa siihen, että tähänastinen weljellinen sopusointu ei millään tawoin tulisi rikotuksi. Nyt kääntyi hän Riekon puoleen ja kysyi kuinka hän oli osannut tulla heidän luoksensa.

Riekko kertoi:

„Kun rakas äitini oli kuollut ja mustiin puetut miehet oliwat kantaneet hänet kirkkomaalle haudattawaksi, itkin minä yöt päiwät enkä woinut rauhoittua. Meidän naapuriwäki, jotka oliwat ottaneet minut luoksensa, kokiwat lohduttaa minua sanoen ett'en huolisi surra, sillä Jumala on kyllä pitäwä huolta minusta. Mutta minä en ensinkään kuullutkaan heidän puhettaan, kunnes pari wiikkoa oli kulunut, ja minun suruni ei enää

ollut niin suuri ja haikea kuin alussa. Silloin aloin minä rauhoittua ajatellessani, että Jumala itse paraiten tietää minkätähden Hän oli ottanut minun äitini taiwaasen. Naapuriwäki oliwat aina hywin ystäwälliset minua kohtaan. Heillä ei ollut lapsia, ja emäntä sanoi warsin usein minulle, että hän mielellään ainiaaksi ottaisi minut luokseen, joll'eiwät he itse olisi niin köyhät. Muutamana päiwänä käskettiin mies oikeuteen, ja palattuaan sieltä katsoi hän minua sääliwäisesti ja sanoi, ettei äitini ollut jättänyt jälkeensä mitään omaisuutta, ja että hänen huonekaluistansa saatu hinta töin tuskin oli riittänyt maahanpaniais-kustannuksiin. Minun oli siis itseni pitäminen huolta siitä, kuinka woisin itseni elättää. Oikeudessa oli hänelle annettu kirje, jonka äiti-wainajani wähää ennen kuolemaansa oli kirjoittanut. Kirje tuli minun ottaa ja tuoda se teille, isä Willebrand, sillä teille oli se kirjoitettu.

„Itkin tätä kuullessani, sillä minä pelkäsin ypö yksinäni waeltaa awarassa maailmassa, ja silloin minä en wielä tuntenut teitä, isä, ja olin jo täydellisesti perehtynyt naapuritaloon. Mutta naapuri lohdutti minua käskien minun olla huoleti, hän pitäisi huolta siitä, että minä waaratta saapuisin teidän luokseenne. Ja parin päiwän päästä hän tuli kotiin hywillä mielin ja kertoi saaneensa tietää ajomiehen, joka weisi minut kaupunkiin asti, joka on wiisi peninkulmaa täältä wuoristossa. Niin heitin minä hywän naapuriwäkeni hywästi, kiitin heitä kaikesta hywästä, jonka oliwat minulle osoittaneet, ja läksin ajomiehen luo, joka nosti minut rahtiwaunuihinsa, ja niin läksimme matkaan. Ensimmäisenä päiwänä itkin sangen paljon. Mutta nähdessäni että ajomies tarkoitti minun parastani, että hän majataloissa, joissa hän riisui ja syötti hewosensa, aina ennen piti huolta minusta kuin itsestään, niin rauhoituin pian, ja silmäni huomasiwat nyt enemmän kuin tähän asti matkal-

lamme kyliä ja kaupunkia, joiden kautta matkustimme, ja niitä kauniita seutuja, joiden kautta meidän tiemme kulki. Koko kymmenen päiwää olimme matkustaneet, ennenkuin wiimeinkin saawuimme pieneen wuorikaupunkiin, ja tässä täytyi minun erota ystäwällisestä suojelijastani. Hän puristi minun kättäni, toiwotti minulle onnea ja suunausta matkalle, antoi minulle wielä hywän aamiaisen mukaani ja läksi sitten ajamaan oikealle wuoren selännettä pitkin, ja minä taas astuin sisemmäksi wuoristoon. Käyminen ja liitenkin kiipeeminen korkeille wuoren huipuille oli minulle kowin waiwaloista, koska siihen olin peräti tottumaton, ja ennenkuin wielä olin saanut peninkulman kuljetuksi, heittäysin uupuneena tuuhean tammen warjoon, söin aamiaiseni, ja uuwuksissa kun olin nukuin pian sikeästi. Herässin wasta kun aurinko oli jo mailleen menemäisillänsä ja pelästyin suuresti kun ajattelin että minun kentiesi tuli wiettää yöni metsässä. Pelko karkoitti liiankin pian wäsymykseni. Hypähdin ylös ja juoksin ristiin rastiin tiheässä metsässä. Siellä täällä pelästytin liikkeelle metsäkauriin, tai saksanhirwen, tai aran jänösen, ja säikähdin joka kerta sanomattomasti kuulessani kahinaa pensastosta. Mitä pimeämmäksi hämärä tuli, sitä lewottomammaksi, tuskallisemmaksi käwi minun mieleni, sitä wähemmin woin huomata tietä. Tuhat kertaa säikähdin nähdessäni wastikään taiwaalle nousseen kuun himmeässä walossa mitä kummallisimpia muotoja ja olentoja. Milloin olin näkewinäni wanhan koukkuselkäisen eukon, jolla oli koppa selässä, milloin näyttihe minulle suuri pitkäpartainen mies, milloin taas summaton lintu siiwet lewällään, tai kontio, joka muristen näkyi hankkiuwan hyökkäämään kimppunni. Kiiruhtaessani kaikkia näitä hirwiöitä pakoon jouduin minä todelliseen waaraan kompastuen suuriin puun juuriin, syösten oksia wastaan ja pudoten sywiin koloihin ennenkuin olin ennättänyt huomata niitä.

Niin kauan kuin elän muistan tämän yön ja kaiken sen tuskan ja waiwan, jota silloin sain kärsiä."

„Mutta mikä oli syynä tähän tuskaan?" keskeytti häntä isä Willebrand. „Ainoastaan turha, typerä, mieletön pelko. Jos sinä, Riekkoseni, kauniisti olisit hillinnyt mielikuwitustasi, niin olisit pian kuutamossakin huomannut, että kaikki koukkuselkäiset wanhat eukot, partasuut miehet, linnut ja kontiot eiwät olleet mitään muuta kuin metsän puita. Sinä olisit ilman epäilyksettä käynyt kaikkea kohti, joka näytti sinusta eriskummalliselta, ja pian tullut wakuutetuksi siitä, että metsässä ei yöllä enemmän kuin päiwälläkään ole hirwiöitä. Mutta pelko on paha wika. Se hämmentää ajatukset, se tekee sokeaksi ja kuuroksi, se heikontaa kaikki woimat, ja siinä, missä rohkeus taitaisi pelastaa todellisesta waarasta, syöksee se uhrinsa auttamattomasti perikatoon. Warokaa siis, lapset, ett'ette pelkää, ja totuttakaa itseänne sellaisiksi, ett'ette milloinkaan joudu pelon waltaan. Kun se huomaa että te ette ole millännekään sen kiusauksista, on se pian itsestään wäistywä jättääksensä tilaa noille jaloille hywille awuille, miehuudelle ja päättäwäisyydelle."

„Sinä olet kyllä oikeassa isä", sanoi Hanno ujosti, „mutta mitä auttaa miehuus ja päättäwäisyyskään aaweita wastaan, jotka yön aikana liehuwat metsässä ja häilywät ympäri ilmassa, niinkuin Hackelberg, tuo ankara metsästäjä ja metsästyksen tuima haltija. Mitä woit sinä tehdä olennoille, joilla ei ole ruumista, joihin ei pyssyn laukaukset eikä miekan iskut pysty? Sanopas se minulle isä."

„Kuules poikani", wastasi nauraen isä Willebrand, „kuule, uskotko sinä tosiaankin kummituksia löytywän? No, se on minusta ikäwä kuulla! Kuka onkaan sanonut sinulle sellaisia olentoja löytywän, joista meille wastikään puhuit?"

„Isä", wastasi Hanno, katsoen wähän arasti ympäril-

leen, „kaikki ihmisethän puhuwat niistä ja moni sanoo warmasti ja totisesti nähneensäkin aaweita. Niinpä naapurin Topias sanoo useasti kohdanneensa waalean waimon, joka öisin, waatteet liehuen tuulessa, liikkuu tuolla lammikon ympärillä. Tämän kaswot owat, niin hän kertoo, aiwan kelmeät ja werettömät, ja kammottawaa oli kuutamossa nähdä hänen tällä tawoin hiljaa ilmassa liitelewän."

„Niin on, isä", todisti Tapani, „sen olen minäkin kuullut, ja wanha Juho kertoo nähneensä itse Hackelberginkin, tuon ankaran metsästäjän."

„Lawerruksia!" sanoi Willebrand naurussa suin. „Minä luulen, nuoret miehet, että te tahdotte hiukkasen peloittaa meitä kaikkia. Mutta se ei onnistu teille. Taru tuosta waaleasta waimosta, joka muka liitelee tuolla lammikon ympärillä, on pelkääwien ihmisten keksimä. Satoja kertoja olen minä kulkenut tuon lammikon siwutse, kaikkina aikoina, yöllä ja päiwällä, enkä waan milloinkaan ole nähnyt waaleaa waimoa, jonka siellä sanotaan liikkuwan. Mutta usein olen sen sijaan nähnyt wiileinä iltoina wedestä nousewan walkeata usman näköistä huurua, joka hiljaa ja witkalleen häilyy weden pinnan ylitse ja toisinaan tiheämmäksi käyden liikkuu lammikon yli pilwen näköisenä. Kuutamossa semminkin on usmalla usein pitkän heiluwan naiskuwan näköä aiwan erhetyttäwin määrin, ja hywin mahdollista on että Topias pelkuri ja muut yhtä arkamieliset ihmiset owat perättömässä tuskassaan luulleet sumua waaleaksi waimoksi. Tämä on mahdollista ja wieläpä luultawaakin; sillä mitä ei ensinkään ole olemassa, sen luopi pelko. Ja näin lienee Topias tuskissaan nähnyt käsiä, kaswoja, pitkiä hiuksia, waikka nämä kaikki ainoastaan löytywät hänen mielikuwituksessaan. Sumut, jotka nousewat wedestä ja liikkuwat sen yli, owat höyryä, joka on näkymätön päiwällä, waan illan ja yön

wiileydessä woipi silmä sen eroittaa; samalla tawoin kuin hengähdys, jota ette woi nähdä kesällä, waan talwella höyrypilwen tapaisena.

„Ja samaten kuin Topialle, lienee käynyt Juhollekin, hänen nähdessään tuota tuimaa metsästystä. Hän on warmaankin joskus yön aikana kulkenut metsän läpi, säikähyttänyt liikkeelle joukon wariksia, pari huuhkajaa tai muutamia muita otuksia, itse säikähtynyt lintujen huudosta tai hirwien paosta, lähtenyt juoksemaan niin nopeasti kuin jalat kannattiwat, ja pitää warsin tawallisia esineitä, joita woi mitä luonnollisimmin selittää, ihmeellisinä ilmiöinä ja olemuksina, joita hän luulee nähneensä. Waan älkää, lapseni, milloinkaan uskoko sellaisia kertomuksia. Ne joko syntywät hullusta turhamaisuudesta, kun monen ihmisen mielestä on erittäin hauskaa kerskailla mitä kummallisimmilla tapahtumilla, tai owat saaneet ne alkunsa ihmiskunnan wanhasta perintöpaheesta, surkeasta, kaikkea wäärentelewästä ja suurentelewasta pelwosta.

„Monet ihmiset näkewät aaweita siinäkin, missä ei niin mitään ole nähtäwänä ja jossa muut ihmiset eiwät mitään näe. Nämä aaweet syntywät kiwuloisuudesta ja niistä kerrotaan ihmeellisimpiä tarinoita. Niin olen minä muun muassa kuullut oppineesta miehestä, joka säännöllisesti määrähetkellä näki wieressänsä aaween, joka seisoi liikahtamatta alallaan niin kauan kuin mieskin pysyi liikkumatta. Mutta jos hän huoneessansa astui edestakaisin, niin aawe myöskin käweli ja seurasi häntä askel askeleelta. Oli selwä päiwä tai pimeä, aawe seisoi oppineen wieressä näkywässä, järkähtämättömässä muodossa. Oppinut mies kysyi monelta lääkäriltä neuwoa, kuinka hän woisi päästä wapaaksi tuskallisesta seurastaan. Ei kukaan woinut auttaa häntä ja hän laihtui silminnähtäwästi. Wiimein neuwoi häntä muuan yksinkertainen talonpoika, joka

oli saanut kuulla hänen kiusastansa, että hän kolmeksi kuukaudeksi heittäisi lukunsa, lähtisi maalle, söisi yksinkertaista ruokaa ja joka päiwä liikkuisi ahkerasti. Oppinut teki niin, ja katsos se auttoi. Ennenkuin kolme kuukautta wielä oli kulunutkaan katosi aawe, eikä hän eläissään sen koommin ole sitä nähnyt. Se ei ollut mitään muuta kuin hänen monesta henkisestä ponnistuksesta kiihtyneen mielikuwituksensa synnyttämä houre. — Ei, ei, älkää tuoko aaweita kimppuuni, ennenkuin kerran saatte kiini yhden moisen olennon ja tuotte sen minulle. Silloin tahdon uskoa teitä. Waan en sitä ennen. Ja nyt, Riekkoseni, kuinka sinun sittemmin käwi?"

„No, nyt en enään", alkoi Riekko, „niin tarkoilleen woikaan muistaa mitä minulle sitten metsässä tapahtui. Tiedän ainoastaan, että kaikin woimin aloin itkeä ja huutaa, että puoleksi pyörryksissä riensin eteenpäin, kuulin näkewäni tulen kaukaa, ja sitä kohti pyrkien uppoisin suohon. Tämä sai minut taas wähän tointumaan ja minä koetin niin hywin kuin woin päästä suosta ylös. Warmaan olisi tämä minulle onnistunutkin, joll'ei joka hetki olisi näkynyt uusia wirwatulia, jotka saattoiwat minun mieleni täydelliseen häiriöön. Niin rämmin minä polwiin asti suossa, annoin wirwatulten houkutella itseäni milloin minnekin päin ja uuwuin ponnistuksistani niin, että wiimein tuskin jaksoin muuttaa jalkaa toisen edelle. Wiimeinkin, mikä riemu, kuulin äänen, joka wastasi huutooni. Ponnistin kahta kiiwaammin keuhkojani ja kuulin nyt miehen tulewan minua kohti. Nähtyänsä minut puoleksi suohon waipuneena, käski tämä minua wiippymättä tulemaan luoksensa. Tottelin, ja warsin mielelläni tottelinkin. Onnellisesti pääsin nyt wihdoin wiimeinkin suosta ylös, ja sitten tuli minun kertoa miehelle, joka tulollansa, niinkuin minä warmasti kuulin, oli pelastanut minut kuolemasta, kuinka olin joutunut wasta jät-

tämääni pälkähäsen. Todenperäisen kertomuksen laadittuani wei hän minut majaansa, jonne saawuimme tuskin neljännestunnin astumisen jälkeen. Täällä otti meidät wastaan hänen waimonsa, hywänsäwyinen wanha eukko, puhdisti minut kaikesta liasta, pyyhki pois hien, joka wirtana walui otsaltani, ja wirkisti minua ruualla ja juomalla. Ei milloinkaan ole minulle mikään ruoka maistunut niin hywälle kuin nuori maito ja musta leipä, jolla wanha eukko minua kestitsi. Käwinkin kiiwaasti ruokaan käsiksi ja söin itseni kylläiseksi, jonka jälkeen rajaton uupumus taas sai wallan ylitseni. Minun tuli uni ja wanha mummo wei minut wuoteelleni, jossa nukuin seuraawaan aamuun asti niinkuin kuningas. Jälleen ylösnoustuani ja liemiruokaa syötyäni sanoin kauniit kiitokset wanhuksille heidän ystäwällisestä wieraanwaraisuudestaan, minulle neuwottiin tie teidän luoksenne, isä Willebrand, läksin sitä pitkin astumaan, ja nyt wihdoin olen onnellisesti saapunut luoksenne."

Näin lopetti pieni Riekko kertomuksensa ja pian sen jälkeen meni koko perhe lewolle rauhallisessa unessa kerätäkseen woimia seuraawan päiwän töihin ja waiwoihin.

Kolmas luku.

Tuhrija-Riekko.

Päiwä wasta koitti; aurinko oli wielä taiwaan rannan alla, ja ainoastaan heloittawa rusko itäisellä taiwaalla ilmoitti

sen pian tulewan näkywiin. Wielä oli kaikki kedolla ja metsässä hiljaista. Ei mikään lintu wielä laulanut, wielä lepäsiwät jänikset ja hirwet pehmoisella wuoteellansa ja ainoastaan wirtawan metsäpuron lirinä häiritsi uinailewan luonnon sywää hiljaisuutta.

Mutta Willebrandin talossa liikkui jo ripeästi kaksi wireää kättä. Sysimiehen waimo oli hereillä, hän wiritti pesään leimuawan tulen ja keitti koko perheelle aamujuomaa tai oikeammin sanoen aamuruokaa, jauholientä. Kahwia, teetä ja muita ulkomaan juomia eiwät kylän yksinkertaiset asukkaat wielä tunteneet, waan tyytyiwät kotimaisiin ruokiin ja juomiin.

Kun keitos oli walmis, kuului myöskin isä Willebrandin askeleita ulkorappusilla, ja toiwottaen uutteralle waimolleen hywää huomenta astui hän keittiöön.

„Nyt, näen mä", sanoi hän, woin herättää pojat syömään aamiaista meidän seurassamme. Heidän tulee tänään lähteä mukaani metsään minua auttamaan sysien polttamisessa. Nyt on jo aika heidän oppia ammatti, josta heille tulewaisuudessa on tulewa jokapäiwäinen leipänsä."

„Mutta ethän pientä Riekkoa ota mukaasi metsään. Poika parka nukkuu wielä niin makeasti ja sikeästi. Olin wastikään kamarissa häntä katsomassa."

„Warjelkoon minua taiwas häiritsemästä hänen untansa", wastasi isä Willebrand. „Pienen pojan täytyy saada lewätä rauhassa, sillä hän on eilen tehnyt pitkän matkan, eikä hän ole tottunut astumiseen wuoristossa. Ei, poika tarwitsee lepoa, ja hywä olisi, jos antaisit hänen nukkua, kunnes hän itsestään herää. Enkä minä tuolla työssäni häntä woi käyttääkään. Siihen hänen ruumiin-rakennuksensa on liian hento ja heikko ja minä epäilen, woineekohan hän koskaan kunnollisesti käyttää hiilihankoa. No, siitä ei haittaa. Eihän kaikkien ihmisten tule olla hiilenpolttajia."

Näin sanoen meni isä Willebrand huoneesen, jossa hänen poikansa nukkuiwat, herätti heidät, ja käski heidän joutuun pukeutua woidakseen seurata häntä metsään. Pojat, jotka iloitsiwat työstä tuolla wihannassa metsässä, hyppäsiwät heti wuoteeltaan, saiwat nopeasti waatteet yllensä ja muutamien minuttien perästä seisoiwat he kaswot pestyinä, päät kammattuina pöydän ympärillä, halukkaasti pistellen suuhunsa jauholientä sawisilta lautasiltaan.

„Ja nyt matkaan", sanoi isä Willebrand, joka tällä wälin jo oli ottanut olalleen tarpeelliset työaseet. „Liikkeelle joutuun sini-salolle. Mitä aikaisemmin alotamme työmme, mitä wireämmin siihen puutumme, sitä ennemmin on se tehty, sitä paremmin on se onnistuwa." Ja kääntyen äidin puoleen sanoi hän: „Puolisen woipi Riekko tänään tuoda. Silloin emme tarwitse sen wuoksi kotiin palata, waan tulemme iltaselle hywissä ajoin."

Ystäwällisesti nyökäyttäen päätään waimollensa läksi mies astumaan nopein askelin ja hänen poikansa seurasiwat häntä ilomielin. Pian oliwat he työpaikalla ja ilman pitemmittä mutkitta alkoiwat miilua rakentaa. Pojat auttoiwat reippaasti isää ja työ menestyi hywin.

Sillä wälin kun isä näin poikineen piti huolta jokapäiwäisestä leiwästä, toimitti äiti kotona, niinkuin ainakin, kotiaskareet. Hän läksi pieneen puutarhaan, joka oli heti rakennuksen takana, kasteli kaswit ja kaalikset, kitki pois rikkaruohon, puhdisti, siisti hiekalla peitetyt käytäwät kaikista rikoista, ja poimi wiimein hywän keitollisen wiheriöitä papuja, niistä walmistaaksensa perheelle päiwällisen. Hän siiwosi pawut, eroitti niistä warret ja säikeet, leikkasi ne teräwällä weitsellä ja huuhtoi ne sitten pannakseen tulelle kypseksi kiehumaan. Tuon tuostakin keskeytti hän työnsä katsoakseen pientä Riekkoa, joka yhä wielä

nukkui sikeintä untaan. Hän antoi hänen rauhassa nukkua, sillä hän tiesi mikä suuri wirwoitus uni on wäsyneille jäsenille, ja ett'ei mikään niin nopeasti ja niin täydellisesti tuo takaisin kadotettuja woimia kuin tuo luonnon ihmeellinen lahja, lewollinen, unennäöstä wapaa, häiritsemätön nukkuminen.

Wihdoinkin kun päiwä jo oli korkealla taiwaalla ja päiwällisaika oli lähellä, loi Riekko silmänsä auki ja katseli wilkkaasti ja iloisesti ympärilleen. Wuoteen wieressä oliwat hänen waatteensa puhdistettuina ja siiwottuina. Sawinen pesuastia täynnä raitista wettä oli siinä wieressä puutuolilla, ja auringon säteet, jotka kirkkaasti lankesiwat huoneesen ikkunan pienten ruutujen läpi, heijastuiwat kimeltäen weden pinnasta niinkuin peilistä.

„Ah, kuinka kauan olen nukkunut", soperteli Riekko itsekseen. „Warmaankin minun tulee sitä häwetä, minun tulee sitä häwetä! Mitä on isä Willebrand ajattelewa minusta!"

Joutuisasti heitti hän peitteen päältään, puki kiiresti waatteet yllensä ja kiiltäwiksi woidellut kengät jalkaansa, pesi kaswonsa ja kätensä, ja laskeutui sitte polwilleen lukemaan lyhyen aamurukouksensa. Hän ei milloinkaan laiminlyönyt tätä eikä myöskään iltarukousta, sillä hänen hywä äiti-wainajansa, joka oli ollut warsin hurskas waimo, oli jo lapsuudesta hänet siihen totuttanut.

Kun hän wihdoinkin läksi kamarista tuli Willebrandin emäntä hänelle wastaan uhaten häntä naurussa suin sormellaan. „No, sinä pieni unikeko", sanoi hän, „siinähän sinä jo olet. Aioin juuri herättää sinut wiemään päiwällistä metsään isälle ja weljeksille."

„Mitä?" kysyi Riekko hämmästyneenä, „onko jo tosiaankin niin myöhäistä? No, minä lähden kiiresti matkaan. Isä Willebrand woisi suuttua, jos hänen liian kauwan täytyisi odottaa murkinaa."

„Ei, ei, sellaista kiirettä ei ole, rakas poikani", lohdutti häntä Willebrandin waimo. „Syö waan ensin aamiaisesi, ja laittau sitte tyyneesti matkaan. Sinulla on wielä kokonainen tunti aikaa, wanha seinäkello kun wastikään löi yksitoista."

Riekko söi suurella mieltymyksellä jauhokeiton, kertoen sillä wälin Willebrandin waimolle äiti-wainajastaan, hänen sisarestansa, yhtä ja toista. Sen jälkeen otti hän wankan reunoihin asti hywänmakuisilla pawuilla täytetyn korwaniekka ruukun, ja saatuansa tietää tien miiluille läksi hän iloisesti metsään astumaan.

Päiwä paahtoi täydeltä terältä, ja pojalle alkoi tulla wari. Mutta päästyänsä metsän tiheään siimekseen astumaan tuuhealehwäisten wiheriöiden puiden alle, wirwoitti häntä suloinen wiileys ja werkalleen astuskeli hän tietänsä. Polku kulki kukkiwien niitynkaistaleiden poikki, yhä puroa seuraten, joka iloisesti liristen kierteli piikiwien lomitse. Muutamat auringon säteet tunkeutuiwat puiden tiheän lehtiwerhon läwitse ja ihanasti waihteliwat walo ja warjo laajalle ulottuwassa metsässä. Linnut liwerteliwät puissa, sisiliskot pitiwät iloa ruohikossa, ja wienoinen tuuli puhalteli humisten korkeiden puiden wihannoissa latwoissa.

Riekon mieli oli kepeä ja ihastusta täynnä, hän toiwoi että miilut olisi wielä hywin etäällä, jotta hän sitä kauemmin saisi nauttia häiritsemättä metsän hiljaista suloutta. Mutta jo näki hän aukeimmissa paikoissa metsää hiilimiiluista sawupilwiä tupruawan taiwaalle, hän kuuli kirween iskut ja kohta myöskin isä Willebrandin ja hänen poikiensa äänet. Ei aikaakaan, niin astuu hän jo metsästä aukealle paikalle, huomaa mustat saawuawat hiilimiilut, ja omaisensa terwehtäwät häntä iloisilla huudoilla.

„No, tuletpa sinä paraasen aikaan, Riekko", sanoi isä Willebrand. „Murkina tulee maistumaan meille. Tulkaa pojat, istukaamme tuon wanhan tammen alle ja jättäkää siksi aikaa kirweenne."

Pojat totteliwat, herkesiwät työstä ja heittäytyiwät pitkälleen tammen wiileään siimekseen. Wadit ja lusikat tuotiin esiin, ja nälkäiset työmiehet oliwat kohta täydessä syömisen puuhassa.

„Eikö sinunkin tee mieli syödä, Riekko?" kysyi Willebrand pojalta, joka oli wetäytynyt syrjään, iloiten nähdessään ystäwiensä ruokahalun. „Eikö sinunkin tee mielesi syödä? Niinkuin näet, täällä on tarpeeksi meille kaikille."

„Kiitos kaunis", wastasi Riekko. „Minä olen wastikään kotona syönyt aamiaiseni, ja minua häwettää tunnustaa tunti sitten olleeni wuoteellani nukkumassa. Te olette sillä wälin, niinkuin näen, jo olleet niin ahkerat, että hiki otsiltanne tippuu."

„Niinpä kyllä", sanoi isä Willebrand, „me olemme jo kunnollisesti tehneet työtä ja noille nuorille miehille onkin työ tuntunut aika muikealta. Mutta nyt maistuukin ruoka. Otsasi hiessä pitää sinun syödä leipää, sanoo Herra, ja se sana pitää täydellisesti paikkansa. Ken tahtoo syödä, hänen tulee oikeuden kannalta myöskin tehdä työtä ansaitaksensa leipänsä."

Riekko punehtui, ja isä Willebrand huomasi sen.

„Ei, poikaseni", sanoi hän suopeasti, „sinua eiwät sanani lainkaan tarkoittaneet. Sinä olet wielä liian pieni ja heikko woidaksesi tulla meidän kanssamme työtä tekemään. Siihen tarwitaan wahwempia hartioita ja käsiwarsia, jommoiset minun pojillani on. Sinusta ei ole sellaisen raskaan työn tekijäksi Riekkoseni. Mutta sanohan minulle, mitä sinä olet oppinut, ja oletko jo ajatellut mikä mies sinusta on tulewa."

„Woi isä", huokasi Riekko, „oppinut en ole juuri paljoa, sillä äitini oli niin köyhä, ett'ei hän woinut panna minua oikeaan koulun. Wähän osaan lukea, kirjoittaa ja laskea, ja maalata taidan minä myöskin. Sen on opettanut minulle muuan wanha maalari, joka asui likellä meidän kotiamme."

„Kuinka tulit sinä hänen luokseen", kysyi Willebrand.

„Se oli ihan sattumoilta", wastasi Riekko. „Olin kuuden tai seitsemän wuoden wanha, kun muutamana päiwänä istuin kiwipenkillä huoneemme edustalla, ja minulla ei ollut mitään tehtäwää eikä ketään, jonka kanssa olisin leikitellyt. Ikäwä waiwasi luullakseni minua ja sattumalta nähtyäni sysikappaleen kadulla otin sen, taitoin palan siitä ja aloin sillä maalata meidän huoneemme walkeata seinää. Ensin piirsin kaksi kyyhkyistä, jotka kadulta noukkiwat ruokaansa, sitten hewosen sitten kaksi koiraa, ja wihdoin aloin kuwata huoneita, jotka oliwat sen kadun warrella. Tätä tehdessäni ja työhöni täydellisesti kiintyneenä ollessani, löi minua äkkiä wanha maalari, Lindemann oli hänen nimensä, olkapäälle ja kysyi ystäwällisesti keltä olin oppinut piirtämään. Pelästyin ajatellessani nyt saawani selkääni siitä, että tuon näköiseksi olin töhrinyt kauniin walkoisen seinän, ja purskahdin pelosta itkuun. Mutta wanha herra Lindemann puhutteli minua kauniisti, sanoi ett'en missään tapauksessa saisi rangaistuista tästä, ja lupasi minulle wihdoin kauniin punaisen omenan, jos puhuisin hänelle totta ja sanoisin keneltä olin oppinut piirustamaan. Silloin minä rohkaisin mieleni ja kerroin hänelle todenmukaisesti, ett'ei kukaan ollut minua opettanut ja että ainoastaan ikäwissäni olin piirtänyt. Wanha herra Lindemann puisti päätänsä käänkuin hän ei olisi woinut uskoa puhettani, katseli minua, katseli sitten taas kyyhkysiä, hewosta, koiria, huoneita, jotka minä olin töhrinyt seinälle, ja kysyi wihdoin missä minun äitini oli. Sitä

en tiennyt, mutta minä tiesin milloin hän palajaisi kotiin, ja sanoin sen maalarille. Silloin antoi herra Lindemann minulle sen kauniin omenan, taputteli hellästi poskiani ja lupasi illan tullen palata puhumaan äitini kanssa minusta. Piirroksista seinällä käski hän minun olla huoleti, hän pitäisi huolta siitä, ett'ei minua sentähden lyötäisi.

„Siitä käwinkin warsin lewolliseksi, enkä enempää ajatellut kuwiani enkä maalaria, kunnes äitini iltasella tuli kotia. Woi, silloin muistutettiin minua niistä sangen ikäwällä tawalla. Tuskin oli äitini nähnyt hiilipiirrokset seinällä, niin kutsui hän minut luoksensa, joka sillä wälin olin ruwennut leikkiin muiden lasten kanssa, ja kysyi lyhyesti, olinko minä tuolla tawoin tahrinut huoneen seinää. Minä wastasin tietysti olen, niinkuin asian laita oli, enkä luullut mitään pahaa siitä minulle tulewan, kun herra Lindemann niin warmasti oli wakuuttanut, ett'en sentähden mitään rangaistusta saisi. Mutta äitini, joka oli warsin pahoillaan siitä, että kauniisti kumottawan walkoisen huoneen näin olin rumentanut, tarttui minun käteeni, wei minut tupaan, sai käteensä espanianruowon, joka jo useammasti oli antanut minulle aika kipeästi tuntuwan muistutuksen, ja alkoi sillä pehmitellä selkääni. Huusin niinkuin wiimeinen päiwäni olisi ollut käsissä, kerroin äidille mitä herra Lindemann oli minulle luwannut ja itkin kun tästä ei apua ollut.

„Minun hywä äitini oli wielä täydessä työssä, ja wielä tapasi ruoko yhä uudistuneella woimalla minun onnettomia hartiolihojani, kun onnekseni herra Lindemann itse astui tupaan ja suoraa päätä käwi äitini käsiwarsiin kiini.

„Heretkää, rakas naapurini", huudahti hän kiiwaasti, „heretkää ja älkää kurittako tuota pientä maalaria siitä että hänen luonnonlahjansa owat tulleet ilmeisiksi ja tiettäwiksi tei-

dän tupasenne walkoisella seinällä. Laskekaa poika juoksemaan matkoihinsa ja kuulkaa mitä minä teille puhun."

„Äitini taukosi minua lyömästä, katsoi herra Lindemannia jotenkin kummastuneena, ripusti ruowon jälleen wanhalle tunnetulle paikalleen, ja lähetti minut huoneesta ulos kadulle. Tätä käskyä ei ollut tarpeen uudistaa minulle, sillä iloisena siitä, että pääsin pakoon ruowon kipua tuottawasta waikutuksesta, töytäsin owesta ulos, enkä wälittänyt sen enempää siitä mitä herra Lindemannilla oli äidilleni sanottawaa."

„Sinä et siis tiedä", keskeytti isä Willebrand pojan puhetta, „mitä herra Lindemann puhui äidillesi?"

„En, en tiedä, sillä äitini ei ole kertonut sitä minulle. Sen waan tiedän, että minun seuraawasta päiwästä lähtien neljästi tai wiidesti wiikossa tuli käydä herra Lindemannin luona oppimassa piirustamista ja maalaamista. Mutta kowaksi onneksi kuoli tämä kunnon mies wuotta jälkeen meidän ensimmäisen tapaamisemme, ja minä olin taas awutonna niinkuin ennenkin. — Hän tarkoitti parastani, antoi minulle paraimpia neuwoja ja parasta johdatusta, ja sanoi minun warmaan oiwalailla edistywän, jos olisin ahkera ja tunnollisesti kehittäisin luonnonlahjojani. Minusta woisi muka kerran tulla oikein kuuluisa maalari. No sitäpä minä waan en woinut uskoa, minä kun en saanut toimeen mitään kunnollista. Ja kun wertasin herra Lindemannin kuwia minun tekemiini, jouduin täydellisesti epäilykseen milloinkaan saawani mitään kelpaawaa tehdyksi, ja usein wiskasin lyijykynät, paperit, piirustimet, penssselit ja kaikki mitä eteeni sattui seinään. Woi jumaliste, kuinka monta makeata korwapuusta sellaisissa tilaisuuksissa sain herra Lindemannilta, niin että luulin kuulon ja näön isäksi päiwikseni kadottawani. Ei hän kuitenkaan minuun oikein suuttunut, ja jos minä tälläisen korwapuustin jälkeen neljänneksenkään tuntia

olin ollut oikein ahkera, niin pääsi hän taas minua kiittämään siitä ja minä olin jälleen hänen oma kultapoikansa."

„Mutta kuulepas Riekko, sinä kun ylen taitawa olet, woisithan nyt tehdä kaikkien meidän kuwat kerrassaan. Sysiä on täällä kyllin kyllä ylt'ympäri; jos waan woit tawata suuren sileän kannon, niin käy asia hywin päinsä."

Riekko katseli ympärilleen ja näki useampia, puolen tai jalan korkuisia kantoja, joiden yläpinta enimmiten oli warsin tasainen ja sileä. Isä Willebrand ei näet tawallisesti kaatanut puita kirweellä, waan otti sahan käteensä ja sahasi ne poikki.

Niin löysi Riekko pian mieluisen kannon. Se oli runsaasti pari kolme jalkaa läpimitaten ja ihka sileä ja tasainen niinkuin jos se warsin olisi ollut sileäksi hiwutettu. Lisäksi oli puu hienon ja walkoisen näköistä, niin ett'ei missään suhteessa parempaa woinut toiwoa. Riekko haki nyt sopiwan sysikappaleen, käski ystäwänsä olla paikaltaan hiewahtamatta ja alkoi sitten kuwata heitä niin tarkasti kuin ikinä woi.

Warmalla kädellä liikutti hän hiilipalasta puun pinnalla, weti wiiwan toisensa jälkeen, piirteen piirteen perästä, ja ikäänkuin loitsimalla syntyi kannolle mitä miellyttäwin kuwa. Etupuolella näkyi metsän aukko tupruawine hiilimiiluineen, oikealla puolella ijäkkään tammen alla isä Willebrand kolmen poikansa kanssa, wieläpä lorisewa puronenkin ja sitten tuo tuoksuwa, wiheriä metsä, joka wihannoine lehwineen ja solakoine runkoineen ympäröi kaiken muodostuen taulun luonnollisiksi rajoiksi.

„Nyt on työ walmis", huudahti Riekko puolen tunnin päästä. „Tulkaa nyt katselemaan kuwianne."

Isä Willebrand ja pojat eiwät olleet kuurot tälle käskylle, waan kiiruhtiwat paikalle, mistä parahiten woiwat nähdä kuwan. Uteliaasti kiinittiwät he silmänsä siihen, ja se oli heille, etenkin pojille, jotain aiwan uutta, jommoista he eiwät ikinä

ennen olleet nähneet. Ikäänkuin lumottuina katsoa tähystiwät he kuwaa ja heidän huuliltaan pääsi yksityisiä, katkonnaisia ihmettelemisen todistuksia.

„Woi taiwaan Jumala, kuinka kaunis!" huudahti Wilho.

„Eipä olisi woinut uskoa!" huokasi Tapani täynnä ihailua.

„Se on erinomainen!" lisäsi Hanno päätänsä pudistaen.

„Tuossa olet sinä Wilho!" jatkoi Tapani jälleen. „Katsos waan, juuri sellaiseksi kuin sinä itse eläwänä olet on Riekko sinut maalannut. Ainoastaan nenä on sattunut wähän liian pitkäksi!"

„Niin on, ja tuossa olet sinä, Tapani, ja isä, ja tuossa Hanno, ja tuohon on Riekko kuwannut itsensä, ja tuossa on miilut ja puut, kaikki juuri ikäänkuin peilistä sitä katselisimme. Jos en omin silmin sitä näkisi, en uskoisi ihmisen woiwan sellaista tehdä!"

Tällaisia ja tämänkaltaisia oliwat weljesten ihastuksen purkaukset. Isä Willebrand ei tähän asti ollut sanonut sanaakaan, waikka hänen kaswoillaan näkyi ystäwällinen hymy ja äkkiarwaamaton ihastus niissä kuwastui selwästi.

„Tosiaan", sanoi hän wihdoinkin, „tosiaankin taulu ei ole huonosti tehty ja tuottaa Riekolle suurta kunniaa. Hiilenpoltajaa, näen mä, ei meidän tule hänestä tehdä, waan meidän täytyy antaa hänen kulkea omaa uraansa. Wahinko on waan, että tämä kaunis kuwa tässä on joutuwa hukkaan. Ensimmäinen rankkasade häwittää sen. Jos woisimme ottaa sen mukaamme, iloitsisi äiti warmaan siitä suuresti."

„Katsos, isä, onhan meillä saha; käykäämme heti työhön. Ennen iltaa on meillä kuwa sahattuna kannosta ja woimme wiedä sen kotiin äidille."

Isä nyökäytti päätään suostumukseksi, ja suuri saha tuotiin esiin. Kiiwaasti aloitettiin työ ja se sujui yhdistetyin

woimin sukkelaan. Hetken päästä oli kuwa irroitettu ja oli nyt nähtäwänä tuuman paksuisella laudalla, jonka mukawasti woi kulettaa kotiin.

Riemusaatossa wietiin se kylän läpi, nuoriso kokoontui sen ympäwille; sitä katseltiin, ihailtiin ja kohta kulki Riekon nimi suusta suuhun ja koko kylässä ei puhuttu kaiket iltaa mistään muusta kuin tästä uudesta tulokkaasta ja hänen ihmeteltäwästä taitawuudestaan taiteessansa.

Willebrandin waimoa tämä kuwa ei wähemmin kummastuttanut, ja ihmetellen löi hän kätensä yhteen kuullessaan Riekon olewan sen taideniekan, joka oli niin kauniin taulun tehnyt. Hän ei woinut kyllästyä sitä katsellessaan, ja wiimein otti hän sen huoneeseensa säilytettäwäksi.

„Pojat woisiwat wahingoittaa sitä, ja kowin ikäwä olisi, jos kuwa häwiäisi", arweli hän.

Riekko, joka ei ensinkään ollut woinut aawistaa, että hänen lyhyessä ajassa tehty hiilipiirroksensa nostaisi tällaista huomiota, oli menestyksestään warsin mielissään.

„Jos sellaiset kuwat tuottawat teille huwia", sanoi hän, „tahdon tehdä teille niitä useampia. Minulle itselleni on iloa suunnitelessani niitä, enkä tosiaankaan muuten tiedä mitä tehdä."

Niin käwikin. Riekko maalaili, piirusteli. Isä Willebrand toi hänelle lähimmästä kaupungista wäriä ja muita maalaamistarpeita, antoi pojan hiljaa ja rauhassa kulkea tietänsä, eikä milloinkaan käskenyt häntä itseään työssään, toimissaan auttamaan, niinkuin omat poikansa häntä auttoiwat. Kun naapurit ihmetteliwät sitä, myhäili hän ystäwällisesti heille wastatessaan: „Pitäkää huolta omista asioistanne. Mitä minä teen talossani ei koske teihin. Muuten ymmärtänette itsekin pojan olewan liian heikon hiilenpolttajan työhön. Sentähden annan hänen seurata tahtoansa ajatellen hänen kerran ansaitse-

wan leipänsä yhtä hywin maalarina kuin hiilenpolttajana, jos hän waan on hurskas, rehellinen ja ahkera."

Täten loppuiwat kysymykset ja puheet Riekosta. Waan kyläläiset ciwät kutsuneet poikaa Willebrandin Riekoksi, waan sanoiwat häntä kaikki waan nimellä Tuhrija-Riekko, hän kun aina waan maalata tuhri päiwät pitkään. Riekko ei kuitenkaan ollut tästä millääntkään, waan maalaili kuin ennenkin ja antoi kylän poikien piestä suutaan niinkuin waan tahtoiwat.

Jos he liian häjyiksi käwiwät antoi hän waan wiittauksen lujakouraisille serkuilleen, jotka tiesiwät teljetä suut näiltä suuriäänisiltä herjaajilta.

Neljäs luku.

Wieras.

Kesä oli kulunut, syksyiset myrskyt oliwat riistäneet lehdet metsän puista ja talwi lewitti lewittämistään walkeata waippaansa yli maan. Wuorien, laaksojen yli wiskeli se lumihiuteita; peitti tammien ja pyökkien tuonaan wihreä-lehtisiä oksia wälkkywällä, kiiltäwällä kristallipuwulla ja pani kohisewan puron kahleihin lewittäen sen yli wahwan jääpeitten. Kaikki tiet oliwat ummessa, ja isä Willebrandin täytyi poikineen istua kököttää kotona lämpimän uunin turwissa. Työ oli keskeytetty.

Muutamana iltana oli koko perhe kokoontunut suuren tammesta tehdyn pöydän ympärille, jonka keskellä lamppu iloisesti paloi. Äiti kehräsi, uutterasti polkien hyrisewää rukkiaan; isä teroitti työkalujaan, sahojaan ja kirweitään; Wilho, Tapani ja Hanno löiwät leikkiä, jupakoiwat komppa- ja pilapuheita laskien, ja Riekko piirusteli lyijykynällään kaikenlaisia kuwia paperiarkille. Weljekset kyllästyiwät kumminkin pian härsytyksiin ja selwään huomasi, että heillä oli hirmuisen ikäwä.

„Talwi on kuitenkin warsin surkea wuoden aika", sanoi Wilho.

„Miten niin?" kysyi isä.

„Minkätähden?" wastasi Wilho, „minkätähden? Sentähden että koko päiwä täytyy kököttää tuwassa, ulkona kun on kylmä ja sataa lunta, ja sentähden ett'ei woi tehdä juuri mitään. Meidän kouluopettajamme kertoi nykyään maista, jotka owat tuolla monien merien takana, joissa ei milloinkaan ole talwea. Jospa sinne pääsisi!"

„Wai niin, wai sinne sinun mielesi tekee?" sanoi isä Willebrand. „Katsos, Wilho, nyt olet sinä kerrassaan joutunut harhateille. Ei missään koko maailmassa ole ihmisen parempi olla, kuin siinä missä hän on syntynyt ja kaswanut. Ja usko sanani; jos sinä joskus jättäisit isänmaasi, saisit kauan etsiä, ennenkuin löytäisit toista yhtä hywää."

„Mutta, isä", wastasi itsepäinen Wilho, „jos sinä olisit oikeassa, niin minkätähden siirtyy sitte niin paljon ihmisiä Amerikaan? Onhan wuosi sitten meidänkin kylästä muutamia perheitä sinne muuttanut! Jos ei Amerikassa olisi parempi kuin täällä, olisiwat tietysti ihmiset mieluummin kotona, kuin lähtisiwät tuolle pitkälle, waaralliselle matkalle. Ja onko yksikään niistä palannut takaisin? Ei yksi ainoakaan! Heidän on siis wieraassa maassa käynyt hywin."

„Niin ei se ole, poikaseni", keskeytti isä Wilhon kiiwasta puhetulwaa, „ei niin! Sinä olet kokonaan erehtynyt. Tosin on paljon tyhmiä ihmisiä siirtynyt yli meren sieltä etsiäksensä itselleen uutta kotimaata, kun wanha ei enään ole ollut heille mieleen. Mutta mikä on enimmiten ollut syynä siihen? Laiskuus ja kelwottomien ihmisten walheelliset, houkuttelewat puheet, sellaisten, jotka owat tahtoneet hyötyä siirtolaisparoista. Nämä tunnottomat ihmiset lähettäwät ympäri maata asiamiehiänsä, joiden tulee waikuttaa porwareihin ja maamiehiin, saada heille kotimaa wastenmielisekſi ja houkutella heitä siirtymistä ajattelemaan. He luulottelewat herkkäuskoisia ihmisiä, että Amerikassa on kaikki olot paljoa paremmat kuin meidän maassa. Täällä täytyy nähdä waiwaa ja kurjuutta ansaitaksensa niukan leipänsä, kun sitä wastoin Amerikassa kaikki ilman waiwatta ja hoidotta kaswaa itsestään. Täällä maksaa auranala peltoa sata taaleria ja wielä enemmänkin, Amerikassa tuskin kaksi tai kolme. Täällä täytyy maksaa weroa kuninkaalle ja Jumala tiesi kelle kaikille, täytyy kärsiä kaikenlaista kohtuuttomuutta ja wääryyttä wirkamiehiltä, eikä ole sanalla sanoen paljoa parempi kuin orja tai palwelija; mutta Amerikassa, siellä on mies wapaa, siellä saapi tehdä ja toimia mitä itse tahtoo, ja jokainen yksityinen on siellä kuin kuningas waltakunnassaan. Tätä ja tämänkaltaista juttelewat he ihmisille ja kuwailewat Amerikan maan niin kauniiksi ja wiehätäwäksi, ikäänkun paistetut kyykyset siellä lentää lehahteleisi ilmassa. Mutta kuinkas käy näiden houkuteltujen ja petettyjen ihmisparkojen, kun he tulewat tähän luwattuun maahan?

„Ensiksi myöwät he kotona talonsa ja kartanonsa, peltonsa ja niittynsä ja saawat niistä tuskin puolet niiden arwosta. Tämä on ensimmäinen wahinko, jota he eiwät woi wälttää.

„Tämän jälkeen astuwat he laiwaan, saawat maksaa jumalattoman summan matkasta ja rawinnostaan siinä, ja as-

tuwat, jos meri ei ole temmannut heitä sywyyteensä, kukkaro tyhjentyneenä maalle luwatussa maassa, joka ei nyt enää tunnu heistä niin ihanalta kuin heidän kotimaassa ollessaan. Siellä he kumminkin nyt owat ja toiwowat kepeämmäksi tulleen kukkaronsa pian jälleen täyttywän, kun he waan parilla sadalla taalerilla owat saaneet ostetuksi neljä-wiisisataa auranalaa maata ja pääsewät sitä wiljelemään. He tekewät kaupan ja saawat nyt wasta kuulla, että heidän wielä on kuljettawa joku tuhat peninkulmaa maamatkaa tilallensa päästäkseen. Raskaalla sydämellä lähtewät he matkalle, lukemattomia waaroja ja waiwoja kärsittyänsä tulewat perille ja löytäwät siellä hywäksi lopuksi ei peltoa eikä niittyä, ei, Jumal'auta, ei mitään muuta kuin metsää, metsää, ja taaskin metsää, jos he eiwät tietämättömyydessään ole ostaneet wiljelemätöntä suota ja rämettä. Siellä täytyy heidän nyt raataa, min wähänkin woiwat, nähdä waiwaa ja raihnaantua paljoa enemmän kuin kotosalla muinoin ainoastaan woidaksensa henkeänsä elättää. Mielellään palaisiwat he nyt, jos se enää olisi mahdollista. Mutta se on mahdotonta; kukkaro on matkalla käynyt lopen tyhjäksi eiwätkä he enää woisi suorittaa kustannuksia paluumatkalla. He owat siis ikäänkuin sidotut turpeesensa ja heidän **täytyy** pysyä alallaan. **Sentähden** he eiwät palaja, eikä suinkaan sentähden että olot wieraassa maassa heille olisi mieleen. Ja mitä owat he siis woittaneet waihdolla? Ei mitään. Mitä owat he kadottaneet? Kaikki! Owat kadottaneet kotomaan ja kodin, owat kadottaneet ystäwänsä, ja usein wielä Jumalankin! Kaikkia elämän mukawuuksia täytyy heidän olla wailla, wieläpä wälttämättömästi tarpeellisia kalujakin, niinkuin esimerkiksi waatetarpeita ja huonekaluja, joita he joko eiwät woi hankkia itselleen tai täytyy heidän tuottaa ne mahdottoman pitkien matkojen päästä, ja maksaa niistä melkein niiden paino kultaa. Sillä Amerikan

erämaissa ei ole niinkuin meillä, jossa kyliä ja kaupunkia on aika tiheästi. Siellä woipi kulkea satoja peninkulmia, ennenkuin tapaa asutun paikan, jossa on joku kauppamies tai käsityöläinen. Ja kuinka on sitte koulujen laita? Ken opettaa lapsia erämaassa? Ken opettaa heitä tuntemaan ja rakastamaan Jumalaa? Kuka walwoo heidän hengellistä parastansa, joka kumminkin on äärettömän paljoa tärkeämpi kuin ruumiillinen. Ei kukaan pidä huolta siitä, ei kukaan **woi** siitä pitää huolta, ja tietämättömiksi, taitamattomiksi, typeriksi kaswawat lapset, jos ei taiwaan Jumala laupeudessaan heitä armahda. Ei, heretkää jo, heittäkää jo puheenne wieraista maista. Kotona on paras olla."

„Niinpä kyllä, isä, mitä Amerikaan tulee, se on Pohjois-Amerikan Yhdyswaltoihin, niiden suhteen saatat olla oikeassa", sanoi Wilho, „mutta millainen on laita Etelä-Amerikassa? Millainen Läsi-Indian saarilla ja Itä-Indiassa? Siellä tuottaa luonto kaikki mitä ihminen tarwitsee elääksensä, ja hänen tarwitsee waan ojentaa kätensä tätä kaikkea omistaaksensa. Näitä maita tarkoitin minä oikeastaan, isä, ja siirtyminen niihin ei suinkaan olisi hullumpaa."

„Siellä on wielä katalampi kuin Pohjois-Amerikassa", keskeytti isä Willebrand poikaansa, „siellä on wielä katalampi. Ketä kuolettawat taudit, rutot, keltataudit j. n. e. säästäwät, hän warokoon ett'ei joudu saaliiksi raatelewille pedoille, myrkyllisille käärmeille, skorpioneille ja muille hirwiöille. Tuhannenlaisia waaroja ympäröi ihmistä kuumissa maanosissa, ja ani harwat europalaiset woiwat kestää ja woittaa niitä. Ja muuten minä kiitän meidän kesää werrattuna niiden, pystysuoraan lankeewien auringon säteiden waikuttamaan, hehkuwaan helteesen, ja mieluummin kärsin meidän talwen pyryjä ja pakkasia, kuin kuukausia kestäwiä sadetulwia, jotka siellä wirtaile-

wat alas pilwistä, ja tawallaan wastaawat meidän talwea. Minä kiitän kotimaatani, ja minun mielilauseeni on: Pysy maassasi ja elätä henkesi rehellisesti."

Tähän keskeytyi heidän puheensa, ulkoa kun kuului kowaa kolkutusta suljetulle owelle. Wilho läksi awaamaan, ja toi kohta mukanansa tupaan miehen, jota isä Willebrand tutusti mutta jotenkin kylmästi terwehti.

„No, mestari Scharf", sanoi hän, „kuinka on minulla kunnia nähdä teitä täällä? Moneen aikaan ette ole meillä käynyt."

Mestari Scharf, muurari lähimmästä, noin wiiden peninkulman päässä olewasta kaupungista, oli kaukaista sukua isä Willebrandille ja entisinä aikoina hänen oli tapana usein käydä tämän luona. Alkujaan köyhä ja ahtaissa oloissa eläwä, oli hänen sittemmin onnistunut koota jonkun werran omaisuutta, ja nyt muuttui hän kopeaksi ja ylpeäksi. Hänen käyntinsä köyhän sysimiehen talossa käwiwät wuosi wuodelta harwemmiksi, ja wiimein loppuiwat ne kokonaan. Sentähden tuli hän tänä iltana niin odottamatta, jotta ei kumma ollutkaan jos isä Willebrand sitä oudoksui.

„Minulla on ollut likitienoissa joitakuita asioita toimitettawana", sanoi mestari Scharf, istuttuaan mukawaan asemaan, „enkä siis woinut olla kerran taas pitkästä ajasta käymättä rakkaan orpanani Willebrandin luona katsomassa kuinka hänen käy, kuinka hänen waimonsa ja lapsensa jaksawat. No, te olette, näen mä, kaikki reippaat ja terweet."

„Terweet olemme, Jumalan kiitos!" wastasi isä Willebrand. „Pojat kaswawat päiwä päiwältä ja owat jo apuna työssä. Jospa he yhä wastedeskin tottuisiwat uutteruuteen ja Jumalan pelkoon, sillä se suo sielulle ja ruumiille hywän woinnin."

„Mutta teidän perheenne on lisääntynyt, orpanaseni", sanoi mestari Scharf. „Tuota pienintä miestä en ole ennen nähnyt luonanne. Hän on teidän nuorin lapsenne?"

„Ei, ei", wastasi isä Willebrand. „Hän on minun rakas pieni sukulaiseni Riekko B:stä. Hänen wanhempansa owat kuolleet ja tämä poika nulikka on kulkenut meille, tullaksensa jäseneksi perheeseni. Waikk'ei hän ole minun poikani, pidän minä häntä poikanani, enkä woisi rakastaa häntä enemmän, waikka hän olisi omakin poikani."

„Niin, niin, hm, hm, kyllä tiedän", sanoi mestari Scharf, tarkastaen Riekkoa kiireestä kantapäähän. „Olen kuullut hänestä puhuttawan. Eikö häntä koko seudussa kutsuta Tuhrija-Riekoksi, hän kun aina maalailee; ja kuuluuhan hän piirtelewän ja maalailewan aika näppärästi. Niin on, aiwan niin! No, näytäpä nyt joitakuita tekemiäsi kuwia, poikaseni. Ymmärrän hiukan niitä asioita, minun ammatissani kun tarwitaan monenkaltaista maalaamista ja piirtämistä. Tuopa tänne nähdäkseni mitä olet saanut aikaan."

Riekko läksi noutamaan paperilaukkuaan kirstustansa, ja antoi sen mestari Scharfille. Tämä pani arwokkaasti suuret silmälasinsa pitkälle, punaselle nenälleen, asetti lampun niin että hänellä oli paras walo, awasi wihdoin laukun ja tarkasteli piirustuksia. Mitä enemmän hän katseli niitä, sitä hohtawammin säihkyiwät hänen pienet wihreat kissansilmänsä, sitä punasemmalta paistoi hänen mahtawa nenänsä. Hiljaa mutisi hän kaiken aikaa itseksen, milloin nyykäyttäen päätänsä, milloin sitä pudistaen mieltymyksen osoitteeksi.

„Eipä huonoa! Oiwallista! Todellakin warsin kunnollista!" mumisi hän. „Tuosta pojasta woipi tosiaankin tulla jotain. Kaunis taipumus, suuret luonnonlahjat! No, saadaanpa nähdä!"

Wihdoinkin oli hän tarkastanut kaikki laukussa olewat piirustukset, löi sen arwokkaasti kiinni, otti silmälasit nenältään ja katseli isä Willebrandia paljoa ilmoittawilla katseilla.

„Kuulkaa, orpana", sanoi hän, „poika ei todellakaan piirusta huonosti, ja jos hän tulee oikean johdon alle, niin häneltä wielä kerran ei tule mitään puuttumaan. Kuinka olisi jos antaisitte pojan tulla minun kanssani kaupunkiin? Mitä? Minä woisin käyttää häntä, ja kun hän on noin kätewä, ei hänen tarwitsisi maksaa oppirahaakaan, ja minä pitäisin hänestä kaikin puolin huolta. Minulla on kaksi oiwallista kamarimaalaria palweluksessani, jotka tulisiwat häntä opettamaan ja piankin saisiwat hänet niin neuwotuksi, että hän itse woisi ansaita leipänsä. Täällä kyläsänne tylsistyy poika, ja jos hän ei pian tule sellaisten ihmisien seuraan, joilta hän woi oppia, menewät hänen luonnonlahjansa ihan hukkaan."

Isä Willebrand pudisti tätä tarjoomusta kuullessaan empien päätänsä. „Mahdollista on, että teillä on hywä aikomus, orpana", sanoi hän wiimein; „kumminkin täytyy minun tunnustaa etten mielelläni luowu pojasta. Olen jo tottunut häntä näkemään ja luulen myöskin hänen itsensä mieluummin jääwän meille, kuin seuraawan teitä. Wai mitä sanot sinä, Riekko?"

Riekko oli huolistuneena kuunnellut puhetta, ja kun isä Willebrand kysyi hänen ajatustaan, oli hänellä heti wastaus walmiina: „Tänne tahdon jäädä, isä! Ei mieleni tee kaupunkiin! Täällä on niin hywä olla, ett'en mitään parempaa toiwo!"

„Katsokaa, orpana!" wirkkoi isä Willebrand, tyytywäisyyden hymy huulillaan. „Katsokaa! Niin juuri arwelinkin, ett'ei poika mielellään lähtisi, kun tietää meidän kaikkien häntä rakastawan. Jää sinä meille Riekkoseni! Maalaile ja piirus-

tele niinkuin ennenkin, äläkä huolehdi tulewaisuudestasi. Jos sinä kunnollisesti opiskelet ja uutterasti harjoittelet, niin et tule puutetta kärsimään minun kuoltuanikaan."

Mestari Scharfin kaswot käwiwät nyreän näköisiksi, mutta hän ei mitään sanonut, waan jätti asian sikseen. Puhe kääntyi toisaalle ja wieraan ehdotus oli aikoja sitte unohdettu, kun wihdoinkin lähdettiin lewolle.

Seuraawana aamuna heitti mestari Scharf hywästi ja laittautui matkalle. Isä Willebrand seurasi häntä hänen pyynnöstään kappaleen matkaa. Heidän astuessaan narisewan lumen peittämää tietä alkoi mestari Scharf jälleen puhua Riekosta.

„Kuulkaa, orpana", sanoi hän, „minä olen uudestaan mielessäni tuuminut tuon pojan asiaa. Se huwittaa minua, minä kun luulen hänestä aikoinaan wielä woiwan jotakin tulla, jos hän joutuu oikeisiin käsiin. Teidän talossanne tässä kyläsä, jossa ei kukaan häntä opeta eikä ohjaa, täytyy hänen, niin hywälahjainen kuin onkin, joutua harhateille, eikä hänestä ikinä woi tulla kunnollista ja taitawaa maalaria. Lähettäkää poika minun luokseni. Minä pidän hywin huolta hänestä, enkä ainoastaan, niinkuin jo sanoin, en waadi häneltä oppirahaa, waan tahdon myöskin antaa hänelle siewän palkan. Elkää waan hylljätkö ehdotustani, orpana, minä tarkoitan pojan parasta."

„Mestari Scharf", sanoi Willebrand, „te olette omilla korwillanne kuullut, mitä Riekko wastasi teidän tarjoomukseenne. Hän ei tahdo teidän luokseenne, enkä minä woi sitä, totta puhuen, paheksua, minä kun tunnen teidät. Katsokaa, herra orpana, puhuakseni suuni puhtaaksi, olen kuullut, että te ette hywin kohtele palweluswäkeänne, että te kiusaatte ja waiwaatte heitä, waaditte heiltä kohtuuttomasti työntekoa, ett'ette milloin-

kaan suo heille mitään huwitusta. Ei kukaan ihminen kestä ajan pitkään teillä, ja alituisesti muutatte wäkeä. Ymmärrän warsin hywin että woitte käyttää Riekkoa, te kun ette muuten niin kowin kiihkeästi haluaisi saada häntä. Mutta katsokaas, herra orpana, siitä ei woi tulla mitään. Minun luonani on pojan hywä olla, hän woi käydä omaa tietänsä, mielin määrin antautua taipumukseensa ja sen kehittämiseen. Hywä hänellä on perustus ja minun ymmärtääkseni on hän minun talossani edistynyt warsin hywin. Mutta teidän luonanne täytyy hänen kowasti tehdä työtä aamusta warhain myöhään yöhön asti, saapi kärsiä lyöntiä ja herjaussanoja, eikä hän kaiken tämän ohessa opi mitään kunnollisesti. Sillä warsin hywin tiedän, mikä ääretön eroitus on kamarimaalarin ja oikean todellisen maalarin, niin sanotun taideniekan wälillä. Sillä Riekosta ei tule mikään wäriensekoittaja eikä seinämaalaaja, waan todellinen taiteilija. Se on minun ajatukseni ja siitä te, herra orpana, ette saa minua luopumaan."

Mestari Scharfin kaswoissa kuwautui haikea mieliharmi, kun hän kuuli nämä sanat, ja hänen pienet wiheriät silmänsä säihkyiwät kiukusta ja wihasta. Kumminkin malttoi hän wielä mielensä ja sanoi lauhkeasti ja ystäwällisesti:

„Herra orpana, herra orpana, kuinka woittekaan uskoa mitä pahat ihmiset puhuwat minusta, miesparasta. Tämä on selwää waletta ja wihapuhetta! Minäkö kohtelisin pahasti työwäkeäni? Minä, joka mieluummin tahtoisin itse kärsiä mitä tahansa, kuin nähdä niiden kärsiwän. Ei, orpana, se on pelkkää waletta. Ja katsokaa, kun minä otan pojan luokseni, on teillä yksi suu wähemmän ruokittawana. Ja mitä hyötyä on teillä tuosta pienokaisesta? Ei wähääkään! Ja kumminkin täytyy teidän waatettaa ja elättää häntä ja nähdä waiwaa hänen tähtensä! Ei, orpana, se ei käy laatuun. Antakaa poika

minulle, niin annan teille wuosittain, niin kauan kuin hän on luonani, wiisikymmentä kiiltäwää taaleria. No kelpaako? Tuohon käteen!"

Hän ojensi kätensä. Waan Willebrand työnsi sen inholla pois luotaan.

„Tuo on paholaisen kiusausta", huudahti hän tuikeasti. „Minä en ole mikään ihmiskauppias, ja sen werran on minulla wielä omaatuntoa, ett'en halwasta kullasta kaupittele lapsukaisen onnea ja menestystä, lapsukaisen, jonka Jumala on minun huostaani jättänyt. Ei, ei, olkoon se kaukana minusta! Kun taiwas tähän asti on minua auttanut, auttaa se minua täst'edeskin. Emme wielä milloinkaan ole nälkäisinä menneet lewolle, eikä meiltä myöskään ole puuttunut waatteita, eikä katosta suojaksemme. Waikka minulla Riekon tähden onkin joku meno enemmän, mitä se tekee? Liikun sitä wireämmin, ja kyllä minä toimeen tulen, kun kolme poikaani jo tuntuwasti woiwat auttaa. Mitä Riekon hywäksi teen, on sitä paitsi welwollisuuteni, koska hänellä, poika paralla, ei muita omaisia ole kuin me, jonka tähden ei kukaan muu woikaan pitää hänestä huolta. Jättäkää siis jo tämä asia sillensä, mestari Scharf, ja elkää terweenä."

Hywästiheitto oli lyhyt ja pian palasi isä Willebrand kotiinsa. Orpana Scharfin ehdotuksen sytyttämä suuttumus oli jo lauhtunut ennenkuin hän astui tupaan, jossa hän nyt leikillisesti kertoi, kuinka hänen oli käynyt matkalla ja kuinka kiihkeästi kaupungin muurarimestari oli halunnut saada Tuhrija-Riekkoa luokseen.

„Siinä pojassa on enemmän kykyä, kuin me kaikki luulemme", sanoi hän illalla waimolleen poikien lewolle mentyä. „Kenties tulee hänestä wielä yhtä kuuluisa mies kuin Raphael ja Leonardo da Vinci ja muut taiteilijat, joista hän useasti on

meille kertomut. Saadaanpas nähdä! Jos hänessä kuntoa ja jaloutta on, on rakas Jumala warmaan wielä kerran sitä edistäwä ja kehittäwä."

Wiides luku.

Kulowalkea.

Puoli wuotta jälkeen orpana Scharsin käynnin, jota ei enää kukaan ihminen koko kylässä ajatellut, läksi muutamana helteisenä kesäpäiwänä isä Willebrand kolmen poikansa kanssa metsään työhön. Isä wei poikansa korkealle wuorelle, joka yhdeltä puolen äkkijyrkästi laskeutui muodostaen pystysuoran kallioseinän, mutta muilta siwuilta loiwasti kallistui kaunista wihantaa laaksoa kohti, jonka pohjassa kohisewa puronen somasti polweili. Ylhäällä melkein wuoren huipulla oliwat puut laajalta kaadetut ja halotut, ja näitä hajallaan olewia puita käski isä poikansa kantaa yhteen ja sitte piti heidän tasoittaa paikka, johon hiilihauta tulisi tehtäwäksi. Itse poistui hän sitten toisaanne työhönsä, luwaten illan suussa jälleen sinne palata.

Pojat käwiwät reippaasti työhön käsiksi ja liikkuiwat rawakasti, waikka aurinko korkealta taiwaalta paahtoi täydeltä terältä.

Noin tuntikauden oliwat he työskennelleet, ponnistaen kaikki woimansa, kun ilma, ei äkkiä waan wähitellen, alussa tuskin tuntuwasti alkoi täyttyä hienolla, kuulakalla hai'ulla, joka yhä laajemmalti lewisi ympärillä olewille kukkuloille. Se

wähensi auringon paahtawaa hellettä, jonka säteet heikosti tunkiwat hai'un läpi ja sai ilman niin painawaksi ja rasittawaksi, että uutterasti työskentelewät pojat wetää läähättiwät henkeä. Ei wienoisinkaan tuulonen liikkunut, waan eriskummainen hiljaisuus wallitsi koko seudussa.

Pojat oliwat juuri wierittämässä raskasta pölkkyä loiwasti nousewaa wuoren rinnettä ylös, kun äkkiä sakea sawupilwi wieri heidän ylitsensä ja kierrellen, wyöriellen ylemmäksi peitti wuoren huipun heidän nähtäwistään. Pelästyneenä tästä oudosta ilmiöstä, jota ei yksikään pojista kyennyt selittämään, jättiwät he pölkyn paikalleen ja syöksiwät ylös wuoren huipulle, josta he katseliwat tarkkaawin silmin ympärilleen ja alas laaksoon, joka oli ikäänkuin peitetty paksulla sawuwerholla. Samassa tunki heidän korwiinsa metsästä ylt'ympäri suhisewa ääni, jota sopi werrata lähestywän myrskyn kohinaan.

Pojat katseliwat hämmästyneinä toisiaan.

„Mitä tämä on?" kysyi wihdoin Hanno, nuorin weljeksistä. „Minulla on hirweän tuskallinen olo, ja sydäntäni ahdistaa, niin ett'en saata sanoa."

„Minäkin tunnen kuumuutta niinkuin ilmi walkean waarassa", sanoi Tapani. „Minusta tuntuu, niinkuin ilma olisi palawaa ja niin paksua, että tuskin woi hengittää."

„Ja tämä peloittawa sawu", lisäsi Wilho. „Pelkään meidän olewan suuressa waarassa, waikk'en woi päättää miltä puolelta se meitä uhkaa."

Wielä oliwat he ällistyneet yhä uudestaan heitä kohti ylös wyöriwästä sawusta, kun äkkiä kuului metsästä kimakka hätähuuto, jonka weljekset heti tunsiwat Riekon ääneksi.

„Wilho! Tapani! Hanno! Missä te olettekaan? Wastatkaa. Koko metsä on ilmi tulessa, ja teidän täytyy joutuun paeta, jos tahdotte pelastaa henkenne.

Pojat peljästyiwät. Metsä paloi siis. Siitä haiku, siitä sawu, siitä tuo raskas rasittawa kuumuus.

„Riekko hoi", huusi Wilho, joka ensin tointui peljästyksestään. „Ho hoi!"

Heti sen perästä kuului wiitikossa rätinää pikaisesta liikkeestä, ja kalpeana, hämmentyneenä, hengästyneenä nopeasta juoksusta ja tuskasta, jonka synnytti ajatus serkkujensa kohtalosta, saapui Riekko weljesten luo.

„Jumalan tähden", huudahti hän, „minkätähden seisotte tässä neuwottomina, ettekä ole lähteneet pakosalle niin pian kuin mahdollista. Tuli seuraa minua kantapäilläni, ja nyt on jo aika meidän päästä tästä tulimerestä. Koko wuoren ympärillä owat puut ilmitulessa, ja yksi ainoa paikka, siinä missä lähde wuotaa wuorenrotkosta ja juoksee laaksoon, oli wapaa ja tuli ei ollut siihen wielä koskenut, kun tulin tänne. Mutta kauan ei woi kestää, ennenkuin tämäkin tie pelastukseen suljetaan meiltä. Sentähden kiiruhtakaa ja seuratkaa minua niin nopeasti kuin jalkanne kantaa."

Pelosta wapisewat pojat kiiruhtiwat noudattamaan Riekon kehoitusta ja juoksiwat nopeasti hänen jäljissänsä wuoren rinnettä alas. Muutamassa minuutissa saapuiwat he rotkolle, josta kirkas lähde esiin pulppuili, ja wettä myöten, joka wirtaili wastamainittuun puroon, juoksiwat pojat alas laaksoa kohti.

Äärettömät pilwet sameata, wyöriwätä sawua ympäröiwät koko wuoren ja kätkiwät kauan aikaa liekkien nopean lähestymisen pakenewien silmiltä. Mutta äkkiä, ennenkuin he oliwat ehtineet puoliwäliinkään wuorelta alas laskeutuessaan, kuuliwat he aika rytinän ja näkiwät samassa sawun seasta liehuwat liekit, jotka punaiselle ja keltaiselle hehkuwina milloin leimahtiwat korkealle ilmaan, milloin painuiwat alas maahan,

jossa ne häwittää ahmiwat ruohot, risut ja kaikki mitä niiden tielle sattui. Tämä näkö waikutti kauhua poikien sielussa ja sai heidät kahta nopeammin liikkumaan. Wielä oli heidän tiensä wapaa, jo pilkoitti heille wastaan laakson pohjasta puron kimmeltäwä wesi, jo pääsi heiltä riemuhuuto, kun luuliwat kaikista waaroista onnellisesti pelastuneensa, mutta silloin auki olewa tie tuli äkkiä suljetuksi heidän edessänsä.

Kowaksi onneksi oli, näet, metsän reunassa heidän tiellensä, ainoalle mahdolliselle pelastuksen tielle, keräytynyt läjä wanhoja kuiwia puunoksia, joita helposti syttywiä aineksia tähän asti ainoastaan wälissä olewa puronen oli suojellut. Nyt sattui tuulenpuuska ajamaan liekit palawista puista tämän kapean weden yli. Samassa silmänräpäyksessä syttyiwät kuiwat risut tuleen, ja pojat paikalle tullessaan näkiwät räiskywän, kirkkaasti leimahtelewan lieskan tukkiwat heidän tiensä. Kauhistuksesta wawisten wäistyiwät he takaisin ja seisoiwat siinä keskellä hirweitä liekkiä, jotka ahneesti, ikäänkuin saalista himoten, eteniwät kauhistuttawaa tietänsä oksasta oksaan, puusta puuhun.

„Mitä nyt teemme?" kysyi Wilho wärisewällä äänellä, katsella tuijottaen ympärillensä kädet ristissä ja epätoiwon tuska sydämessä.

„Meidän täytyy palata", sanoi Niekko äkkiä päätöksen tehtyään. „Kenties onnistuu meille wuoren äkkijyrkältä puolelta kiiwetä alas. Täällä on kaikki kadotettu. Siellä on kumminkin toiwo jäljellä."

Pojat huomasiwat tämän ehdotuksen hywäksi ja kääntyiwät takaisin. Niin nopeasti kuin woiwat jalkojaan liikuttaa palasiwat he äsken samottua tietänsä takaisin ja saapuiwat pian hengästyneinä wuoren korkeimmalle huipulle. Täältä woiwat he awaralta katsella ympärilleen, ja kun waara ei enään niin

likeltä uhannut, katseliwat he taaksensa liehuwia liekkiä, jotka yhä ryöpeästi edistyiwät ja jo oliwat muuttaneet koko alapuolen witkalleen laajenewaa wuorta aaltoilewaksi tuli- ja sawumeresksi.

Tämä näkö oli yhtä kaunis kuin hirweä ja kauhistuttawa, ja pojat, etenkin Riekko, joka ei hetkeksikään kadottanut mielenmalttiaan, katseliwat puoleksi ihastuneina, puoleksi pelästen komeaa, yhä lähenewää häwitystä. Riekon silmät hakiwat aina waan jotain paikkaa, josta pakeneminen wielä olisi mahdollinen, sillä hän ymmärsi kuinka waarallista olisi kiiwetä äkkijyrkkää wuoren rinnettä alas. Missä wähemmin paksu sawu näylti lupaawan awonaista paikkaa, siihen syöksi hän, ja teki mitä ikinä woi löytääksensä tietä sawupilwien läpi. Mutta hänen yrityksensä oliwat turhat, ja hän tuli wihdoin siihen kauheaan wakuutukseen, että liekit ympäröiwät heitä täydellisesti joka puolelta.

„Ei auta, meidän täytyy koettaa kiiwetä alas wuoren jyrkimmältä puolelta", sanoi hän wihdoinkin wapisewille onnettomuustowereilleen. „Tehkäämme siis mitä woimme pelastaaksemme henkemme. Rukoilkaa Jumalalta, että hän suo meille armollista apuansa!"

Pojat laskeutuiwat polwilleen, rukoiliwat hartaasti ristissä käsin ja silmät taiwasta kohden. Heidän ympärillään häilyi haiku- ja sawupilwiä; tulen peloittawa ritinä ja rytinä, maahan kaatuwien puiden ryske ja kowasti kiihtyneen rajutuulen ulwonta kuului hartaasti rukoilewien äänien yli. Wihdoin nousiwat pojat seisoalleen ja läksiwät wuoriseinän reunalle. Kauhistuksella katseliwat he alas ammottawaan sywyyteen.

„Emme ikipäiwinämme eheinä pääse tästä alas", huudahti Wilho, katsoa tuijottaen pohjattomaan sywyyteen, ja samaa todistiwat hänen weljensä pelästyneet liikkeet. Waan Riekko ei menettänyt rohkeuttansa. Silmäillessään jyrkkää wuorensei-

nää, huomasi hän noin kolmenkymmenen jalan päässä siitä paikasta, missä hän oli, esiinpistäwän kallionkielekkeen, joka näkyi olewan kyllin suuri, että hän towereineen siinä tilaa saisi. Jos he waan woiswat sinne päästä, oliwat he turwassa tulelta, ja woiwat kai siinä niin kauan olla, kunnes apu tulisi, jota heidän ei suinkaan kauan tarwitsisi odottaa. Hän käski paikalle Wilhon, joka tällä wälin oli istuutunut pölkylle katkerasti itkemään ja walittamaan.

„Rohkaise mielesi Wilho!" sanoi hän. „Jos emme woikaan kiiwetä wuoriseinän juurelle, niin taidamme kuitenkin warowaisuudella ja älyllä päästä tuolle kallioille, joka pistää esiin noin kolmekymmentä jalkaa meidän allamme."

Wilho pyyhki kyyneleet silmistään ja katseli alas. „Niinpä kyllä, niin, tilaa meillä kyllä olisi", wastasi hän sitten, „mutta kuinka päästä tuonne käsiwarsia, sääriä katkomatta. Wuori on tässä sileä kuin höylätty, eikä missään pienintäkään paikkaa, jossa woisimme saada jalansijaa."

„Urheamieliselle onnistuu kaikki!" wirkkoi Riekko rohkaistuksesi. „Meidän täytyy riisua päältämme waatteet, siwaltaa ne kaistaleiksi weitsillämme, solmeta kaistaleet yhteen ja sitte laskeutua alas tätä köyttä myöten."

„Aiwan oikein!" huudahti Wilho iloissaan. „Tuo käy päinsä, ja Jumalan kiitos, että sinulle tuollainen wiisas tuuma mieleen juolahti. Heti paikalla toimeen!"

Wiipymättä riisui hän päältänsä kaikki paitaan asti, weti puukkonsa tupesta ja leikkasi wahwoista, nahoista tehdyistä waatteistaan kaistaleita, jotka oliwat kyllin leweät ja lujat kannattamaan yhden pojan painon. Toiset solmiwat kaistaleet yhteen, ja pian oli työ niin joutunut, että muiden waatteet wuoroonsa oliwat käsiin otettawat. Waaran uhkaawa läheisyys teki heidän sormensa nopeiksi ja ennenkuin puoli tuntia oli ku-

lunut, oli köysi walmis. Koeteltiin sen pituutta, se ulottui muutamia jalkoja kallionkielekkeen alapuolelle.

„Hywä on!" riemuitsi Riekko. „Nyt olemme pelastetut. Palakoon, riehukoon tuli mielin määrin, meitä se ei enää tapaa."

Huolellisesti kiinitettiin köysi suureen kalliolohkareesen, ja nyt oli aika ensimmäisen laskeutua alas kallionkielekkeelle. Weljekset epäiliwät. Ei kukaan tahtonut ensinnä tätä rohkeata yritystä tehdä. Silloin sitoi Riekko arwelematta köyden ruumiinsa ympäri, tarttui siihen molemmin käsin ja laskeutui hiljaa ja warowasti alas. Tuntiessaan kowan pohjan jalkojensa alla, päästi hän köyden jälleen irti ja huusi ylhäällä olewille, tätä uhkawaarallista matkaa tuskallisesti katselewille pojille, että wetäisiwät köyden jälleen ylös.

„Älkää peljätkö!" sanoi hän. „Olettehan nyt nähneet köyden kestäwän, eikä teidän tarwitse peljätä sywyyteen putoawanne. Älkää witkastelko!"

Enemmän kuin hänen sanansa pakotti yhä likempänä rätisewä tuli poikia uskaltamaan waarallista yritystä. Parempi oli tietysti lähteä pelastuksen tielle, jossa waara uhkasi, kuin jäädä warman ja tietyn surman suuhun. Ja niin seurasi ensin Hanno, sitte Tapani ja wiimeksi Wilho edellä mennyttä kumppania, ja wiimein istuiwat kaikki turwatulla paikalla, selät lujasti nojattuna jyrkkää wuorta wasten.

Kuoleman, jonka tuli uhkasi tuottaa, oliwat he siis wälttäneet, ja ne waarat, jotka nyt uhkasiwat heitä, oliwat pienemmät kuin ne, joista he oliwat pelastuneet. Tosin ammotti heidän edessään wiittä sataa jalkaa sywempi kuilu, ja kallionkieleke oli niin kapea, että he eteenpäin kumartumatta woiwat katsoa alas kauhistawaan sywyyteen. Eipä ihmettä, että yhden pojan päätä alkoi pyörryttää.

„Silmiäni huikaisee!" sanoi Hanno. „Pääni tuntuu ras-

kaalle, niinkuin se olisi lyijystä, ja kuilu wetää minua puoleensa."

Epätoiwon ponnistuksella painui hän tätä sanoessaan wuorenseinää wasten, mutta hänen wapisewat sormensa, kalman kalpeus, joka lewisi hänen kaswoillensa, ja hänen tuijottawa katseensa alas sywyyteen näytti kowin arweluttawalta.

„Jumalan tähden!" huudahti Riekko Wilholle, joka istui pyörtywän weljensä wieressä, „Jumalan tähden, pidä kiini Hannoa, muuten hän syöksyy alas sywyyteen ja runneltuu. Ja sinä Hanno ponnista kaikki woimasi ja ummista silmäsi! Heti, ummista silmäsi ja nojaa taaksepäin, ett'et enää näkisi ammottawaa sywyyttä."

Hannolle oli tämä jo liian myöhään sanottu, sillä hän ei enää kyennyt mitään tajuamaan, mitään ajattelemaan, ja oli suurimmassa waarassa pyörähtää töyräältä alas sywyyteen. Onneksi tarttui kumminkin woimakas Wilho oikeissa ajoin hänen käsiwarteensa ja hän piti kiini Hannoa, jonka koko ruumis wapisi pelosta. Warowasti työnnettiin Hanno lujasti wuorenseinää wasten ja pahin waara oli näin torjuttu.

Mutta Riekko ei tyytynyt tähän.

„Tämä ei käy laatuun", sanoi hän. „Meidän täytyy warustautua torjumaan tuollaisia onnettomuuksia. Parasta on, että me kaikki sidomme paitamme köyteen kiini. Jos silloin jotakuta meistä pyörryttää, niin hän ei woi pudota, ja helppo on saada hänet jälleen tointumaan."

Weljesten mielestä tämä oli hywä tuuma, ja he oliwat kyllä walmiit sitä toimeen panemaan. Mutta kuinka päästä köyteen käsiksi?

Wilho oli laskeuduttuaan alas päästänyt köyden ruumiinsa ympäriltä, eikä sen enempää huolinut, minne se sittemmin oli joutunut. Mutta tuuli oli saanut liehuwan nauhan

waltaansa, sitä edestakaisin liikutellut ja wiimein ajanut sen töyrään äärimmäiseen, waarallisimpaan reunaan, josta se nyt suoraan riippui alas kauheaan syvyyteen. Kuka olisi kyllin uskalias sitä sieltä noutamaan? Weljekset katseliwat toisiansa ja heitä kammotti. Jo paljas ajatus lähteä liikkeelle sileällä kalliolla, jossa ei mitään nojapaikkaa, ei mitään kädenpitämyssijaa ollut paitsi turwallista wuorenseinää, josta tuon uskaliaan tulisi lähteä, seisahutti werenjuoksun heidän suonissaan ja lewitti kuoleman kalpeuden heidän kaswoilleen. Niekkoakin, joka tähän asti oli osoittanut suurinta rohkeutta, suurinta uskallusta, wapisutti tätä waarallista yritystä ajatellessa. Ja wälttämättömästi oli se kumminkin tehtäwä.

Nähtäwästi taisteli Niekko oman itsensä kanssa. Hän mietti hätääntymättä sitä waaraa, mikä eroamattomasti oli yhdistetty köyden saawuttamiseen, ja tunsi että tämä waarallinen teko häneltä luultawasti ei onnistuisi, jos hänessä olisikin kyllin uskaliaisuutta sitä yrittämään. Mutta toiselta puolen ajatteli hän kumppaniensa waikeata, tuskallista ja waarallista tilaa, ja selwästi hän huomasi olewansa ainoa, jolla olisi kyllin mielenmalttia kestämään äärettömän syvyyden synnyttämää kauhistusta. Weljeksiä olisi epäilemättä kuolema tawannut; hänelle tuotti kumminkin luottamus Jumalaan edes toiwoa. Jsä Willebrandin hänelle osoittamat hywät teot juohtuiwat äkkiä hänen mieleensä. Hän muisti, että tämä kunnon mies piti häntä omana poikanaan, että tämä oli häntä waatettanut ja rawinnut, ja ett'ei hän wielä milloinkaan ollut pahaa sanaa hänen suustansa kuullut. Hän ajatteli, että isä Willebrand, waikka hänen oma toimeentulonsa oli huolettawa ja hänen ankaralla työllä täytyi ansaita jokapäiwäinen leipänsä, ei kuitenkaan laskenut häntä luotaan, waikka niin hywä tilaisuus tarjoutui saada hänet kaupunkiin mestari Scharfin luo. Hänen kaswatusäitinsä

hywyys ja rakkaus johtui hänelle mieleen ja kaikki ne ystäwälliset ja hywäntahtoiset sanat, jotka tämä jo oli hänelle sanonut, tämän huolenpito hänen terweydestään ja menestymisestään; kaikki ne monet äidillisen hellyyden osoitukset oliwat eläwästi hänen mielessään.

Riekolla oli tuntehikas, kiitollinen luonto, ja hänen päätöksensä oli tietysti pian tehty.

„Minä teen sen", soopersi hän päättäwäisesti itsekseen. „Minä teen sen, waikka henkeni menisikin. Rakas Jumala on minua auttawa. Enhän minä puutu tähän waaralliseen yritykseen turhasta uhkamielisyydestä, enkä hurjasta uskaliaisuudesta, waan rakkaudesta ja kiitollisuudesta hywiä kaswatuswanhempiani kohtaan ja rakkaudesta kumppaneihini, joiden henki on niin kauheassa waarassa. Niin, niin, minä sen teen ja Jumala auttaa minua warmaan, kun hän woi katsoa minun sydämeeni ja nähdä, että se on puhdas ja wilpitön."

Tämän päätöksen tehtyään walmistelihe Riekko sitä toimeen panemaan. Ensin kokosi hän kaikki sielun- ja ruumiinwoimansa, rukoili sitten Jumalalta, että Hän, jos Hän sallisi hänen tässä yrityksessä hukkua, antaisi hänen syntinsä anteeksi ja ottaisi hänet taiwaasensa, ja käwi tämän jälkeen rohkeasti yritykseen käsiksi.

Turhaan kokiwat hänen onnettomuustowerinsa pidättää häntä.

„Meidän **täytyy** saada köysi", wastasi hän, „eikä mikään woi minua pidättää tekemästä kaikki mitä woin sitä käsiini saadakseni."

Warowasti laski hän nyt mahalleen kallioile ja ryömi warsin werkalleen ja suurimmalla huolellisuudella töyräältä lähtewälle kallionkielekkeelle, jonka edessä tuuli yhä wielä heilutteli pohjattoman sywyyden yli riippuwaa köyttä edestakaisin.

Niin kauan kuin hän liukui leweällä töyräällä, ei waara wielä ollut niin suuri, mutta pian lähestyi hän kallionkielekettä, joka tuskin oli niin leweä kuin hänen ruumiinsa, ja kauhistui ajatellessaan, että hänen tätä pitkin täytyi liikkua runsaasti neljä jalkaa woidakseen ojennetulla kädellään tarttua köyteen. Kun hän saapui kallionkielekkeelle, tunsi hän hetkeksi sydämensä tuimasti tykyttäwän ja hän horjui päätöksessään: sillä nyt näki hän suoraan alas hirweään sywyyteen, johon hänen auttamattomasti täytyi pudota, jos teki yhdenkään wäärän liikkeen. Peloittawan sileänä laskeutui wuorenseinä, josta ainoastaan siellä täällä hieno särmä tai kulma pisti esiin, ja Riekko wärisi nähdessään sywässä, sywässä allansa suurimpia puita, jotka hänestä täältä korkeudesta näytti pieneltä, wähäpätöiseltä warwikolta. Petolintu lensi waakkuen halki ilman, sywällä hänen allansa mutta korkealla metsän yli. Tästä poika wasta oikein oiwalti hirmuisen jyrkänteen sywyyden ja, kuten sanottu, hetkisen hän horjui tehdyssä päätöksessään, oli aikeissa palata takaisin, työnsi jo jalkansa taaksepäin, kääntyi pois sywyydestä, kun isä Willebrand kaikkine hywine tekoineen jälleen johtui hänen mieleensä.

„Ei, ei, se on kostettawa", sopersi hän taas itseksseen, ja warmasti päättäen täyttää aljetun työnsä, liukui hän taas witkalleen eteenpäin.

Joka silmänräpäys teki hänen tilansa waarallisemmaksi ja kauheammaksi. Oikealla ja wasemmalla puolellaan ammoitti pohjaton sywyys, ja hänellä oli tuskin kylläksi tilaa käsin ja jaloin eteenpäin ryömiäkseen. Mutta kumminkin ryömi hän ja liukui tuuma tuumalta, jalka jalalta eteenpäin ja kawahti katsomasta oikealle tai wasemmalle wälttääksensä huumaawata huimausta, joka warmaan riistäisi häneltä kaiken ajatuksen ja weisi häneltä kaiken toiwon yrityksen onnellisesta päättymisestä.

Helppo on ajatella millä tunteilla weljekset, jotka warsin

hywin tiesiwät Riekon heidän lähtensä tähän waaralliseen yritykseen puuttuneen, katseliwat ulsaan ystäwänsä kulkua. Pelon ja toiwon tuntect waihteliwat heidän kaswoissaan ja heidän tuskansa tuon kalliin auttawaisen ystäwän waaran johdosta oli niin suuri, että heidän sydämensä melkein kuuluwasti tykytti ja he tuskin woiwat hengittää. Jo lähestyi Riekko kallionkielekkeen äärimmäistä reunaa. Täällä puolipyöreässä lowessa heilui köysi edestakaisin. Tuuli piti sitä taukoamatta liikkeessä. Riekko oli kyllin likellä woidakseen kädellään siihen tarttua ja ojensi warowaisesti kätensä sitä tawoitellen. Suurimmalla tarkkuudella oli tämä waarallinen työ tehtäwä, sillä pieninkään wäärin mietitty liike olisi epäilemättä saanut hänet tasapainosta ja auttamattomasti suistanut alas kalliolta. Nyt oli köysi lähellä ja hän tawoitteli sitä. Mutta samassa silmänräpäyksessä heräsi jälleen tuuli, joka hetkisen oli lewähtänyt, ja pois lensi köysi, ilkkuen pojan turhaa yritystä. Riekko ei antanut tämän onnettomuuden häiritä mieltänsä, waan odotti kauniisti otollisempaa aikaa. Kauan kesti ennenkuin ikäwöitty köysi uudestaan tuli hänen käsiwartensa piiriin. Nyt oli se kumminkin taas likellä, oli liikkumattomana — Riekko tawoitteli sitä, ja uudestaan tempasi kateellinen tuuli sen hänen kynsistään. Wielä kerta ja toinenkin uudistui sama leikki, ja Riekko käwi maltittomaksi. Ulottuaksensa edemmäksi kädellään liukui hän wielä pari tuumaa eteenpäin. Mutta äkkiä järkkyi kallio hänen allansa, kappale, johon hän nojasi oikeaa kättänsä, irtaantui ja putosi kumisten alas syywyyteen. Kaikka peittäwä pölypilwi nousi, jotta pelästyneet weljekset eiwät aluksi tienneet oliko Riekko pelastunut wai pudonnut syywyyteen. Heiltä pääsi haikea kauhistuksen huuto, jota kumminkin pian ilohuuto seurasi. Riekko oli wielä kallionkielekkeellä, waikka hänen tilansa, puhumatta siitä kauhistuksesta, joka tietysti wärisytti hänen hermojansa äskei-

sessä kohtauksessa, oli waarallisempi kuin milloinkaan ennen. Kallionlohkareen irtaumisen eli lohkeamisen kautta oli osa hänen ruumistansa ilman tuetta, ja hänen täytyi ponnistaa kaikki lihaksiensa woimat wälttääksensä seuraamasta alas pudonnutta lohkaretta, joka ikäänkuin näytti osoittawan hänelle tietä. Waiwalla sai hän taas paremman ja warmemman aseman ja alkoi jälleen, muutamia minuuttia ummistetuin silmin ja liikkumattomana lewähdettyään, kamalasti keskeytetyn toimensa. Kun hänen aikomuksensa, wetäytyä eteenpäin muutama tuuma, oli onnistunut, oli hänelle nyt wähemmän waikeata tarttua edestakaisin liehuwaan köyteen, ja muutamien turhien yritysten perästä onnistui hänelle wihdoin saada se käsiinsä. Weljesten riemuhuuto ilmaisi tämän onnellisen hetken, ja Riekko mietti nyt, miten päästä jälleen entiselle paikalleen kumppaniensa wiereen. Mutta palaaminen kallionkielekkeeltä oli, niinkuin helposti woi ymmärtää, paljoa waikeampaa kuin eteenpäin liikuminen. Eteenpäin ryömiessään woi Riekko ainakin nähdä minne hän kulki ja woi wälttää uhkaawaa waaraa. Mutta palatessansa täytyi hänen turwautua ainoastaan tunnon aistimeen, hän kun ei mitenkään uskaltanut kääntää päätään taaksensa katsoakseen.

„Sido köysi wyötäisillesi Riekkoseni!" huudahti Wilho, joka yhä karttuwalla tuskalla oli seurannut pienen ystäwänsä toimia. „Sido se wyötäisillesi", toisti hän. „Jos sitten luiskahdat, jäät ainakin köyteen riippumaan, ja woit ylipäätään wähemmällä pelolla lähteä paluumatkalle. Minä pyydän, seuraa neuwoani."

Riekko huomasi tuuman hywäksi ja päätti seurata neuwoa, wakuutettu kun oli, ett'ei muuten onnellisesti woisi kulkea takaisin töyrääle.

Hän kietoi siis, yhä liikkuen suurimmalla warowaisuudella ja kylmäwerisyydellä, köyden niin wasemman käsiwartensa

ympäri, että se, jos hän olisikin putoamaisillaan ennenkuin wielä oli ennättänyt muuten päästä wapaaksi waarasta, kaikissa tapauksissa pidättäisi ja kannattaisi häntä. Tämän kautta jo jotenkuten turwattuna työnsi hän warowasti wasemman kätensä, johon wielä pitkälle alas ulottuwa köyden pää oli sidottu, rintansa alatse, tarttui sen päähän oikealla kädellään, sitoi sen ruumiinsa ympäri solmuun, niin että käysi kulki aiwan kainalojen alatse, ja nyt woi hän pitää itsensä melkein pelastettuna.

Wähemmin tarkasti ja huolellisesti kuin tähän asti alkoi Riekko paluumatkansa, wetäytyi hitaasti mutta yhtämittaisesti kallionkielekkeeltä takaisin, ja jo oli toinen puoli hänen ruumiistansa töyräällä, kun äkkiä taas suuri kappale hauraasta sateiden ja säiden jo milt'ei häwittämästä kallionkielekkeestä irtaantui hänen allansa ja kumisten putosi alas sywyyteen. Silmänräpäyksen aikaa pysyi Riekko wielä kalliolla, ponnistaen kaikki woimansa. Mutta hänen woimansa raukeniwat, hänen lihaksensa eiwät enää jaksaneet kannattaa ruumiin painoa ja hitaasti liukui hän pää edellä alas, rapautuneen kallion lohettua hänen rintansa alla, ja katosi kauhistuneitten ystäwiensä näkywistä. Sydäntä wiiltäwä tuskanhuuto pääsi heidän wärisewiltä huuliltaan, sitten wallitsi kuolon hiljaisuus, eikä mitään muuta kuulunut kuin tuulen humina ja yhä wielä raiwoawien liekkien kaukainen rätinä.

Riekko heilui nyt ilmassa taiwaan ja maan wälillä, surmaa uhkaawan kuilun yli, jonka pohjatonta sywyyttä hänen silmänsä tuskin woi määrätä. Hänen elämänsä riippui tuosta heikosta köydestä.

Walehtelisimme, jos emme tahtoisi myöntää pojan wärisseen ja hetkisen aikaa katuneen rohkeuttaan. Hän wapisi katsellessaan alas sywyyteen ja kauhu sai hänen jäsenensä wärisemään kun hän ajatteli: jos nyt köysi katkeaisi. Mutta hän

tointui jälleen, ummisti silmänsä ja rukoili, rukoili niin kauan, kunnes hän tunsi sydämensä wähemmin suonenwedontapaisesti tykyttäwän ja weren tasaisemmin juoksewan suonissaan. Silloin wasta aukasi hän silmänsä ja katseli ympärilleen keksiäkseensä paraan keinon pelastuakseen tuskallisesta tilastaan.

Siinä paikassa, mistä kallionlohkare oli murtunut, huomasiwat hänen silmänsä epätasaisen sywänteen, joka oli milt'ei komeron näköinen. Jos hän waan woisi siihen ulottua, ja nousta kiepahtaa siihen, niin woisi hän käsiwarsillaan saada kalliontöyräästä kiini ja tarpeellista woimaa ja warowaisuutta käyttäen kiiwetä ylös sille.

Hän koetteli. Käsillään auttoi hän itsensä wuoren=seinälle, tuli likelle komeroa, ja hänen onnistui tarttua muutamaan epätasaiseen esiinpistäwään kallionkulmaan. Kaikin woimin piti hän tästä kiini, wetäytyi ylemmäksi, tarttui wielä wapaalla kädellään toiseen kulmaan ja pääsi käsillään wetäen, jaloillaan auttaen ylös komeroon. Taiwas oli hänelle suosiollinen, jotta hän näin onnellisesti pääsi pelastuksen satamaan. Tosin juoksi werta hänen käsistään, jotka oliwat haawoittuneet teräwissä kallionkulmissa, ja hänen polwiaan pakoitti, niistä juoksi niinikään werta. Kuitenkin oli hän hywillä mielin, waikein osa kun nyt oli tehty. Nykyisestä paikastaan pääseminen turwalliselle töyräälle ei ollut niin waikeata, sillä töyräs käwi hänelle ainoastaan rintoihin saakka. Noustuansa pystyyn ja katsellessaan töyräälle, jossa hänen kumppaninsa yhä wielä tuskan waltaamina seurasiwat hänen toimiaan, nyykäytti hän ystäwällisesti päätään heille ja pyysi heitä pysymään lewollisina, koska hän ilman awutta woi tarkoituksensa saawuttaa. Nyt hengitti hän muutamia minuuttia ilmaa keuhkoihinsa, koksi woimansa wiimeiseen ponnistukseen ja kiipesi sitten ylös töyräälle. Tuokiossa oli hän ylhäällä ja kulki nelinryömin turwa=

paikkaan, jossa ystäwät sydämellisillä kätten puristuksilla ja riemusta säihkywin silmin ottiwat hänet wastaan.

Suurin waara oli nyt ohitse ja helppoa oli kietoa tuo pelastawa köysi niin käsiwarsien ympäri, ett'ei kukaan heistä enää joutuisi waaraan pyörähtää alas sywyyteen. Kiitosrukous Kaikkiwaltiaalle, johon kaikki neljä poikaa yhtyiwät, nousi taiwasta kohti.

Tähän täytyy meidän joksikin aikaa jättää pienet onnettomuustowerit, kääntyäksemme isä Willebrandin puoleen.

Aawistamatta lähellä lymyäwää waaraa jätti hän, niinkuin ylempänä kerroimme, poikansa ja läksi tawalliselle työpaikalleen, joka oli ainakin tunnin matkan päässä wuorelta, missä onnettomuus tapahtui. Tarttuen hiilihankoonsa raatoi hän tapansa mukaan rawakasti, eikä paljoa wälittänyt yhä korkeammalle pilwettömälle taiwaalle nousewan auringon säteistä. Päiwällisen ajan tullessa oli hänellä kowa nälkä. Wäsyneenä heittäytyi hän korkean leweäoksaisen saksantammen warjoon Riekkoa odottamaan, jonka nyt niinkuin tawallisesti piti tuoda hänelle yksinkertainen päiwällisensä. Neljännes tuntia kului, jopa toinenkin, eikä Riekkoa kuulunut. Tämä kummastutti isä Willebrandia, ja samassa huomasi hän sakean sawun, joka nousi metsäwalkeasta, peitti näköalan ja himmensi auringon walon. Onnettomuuden aawistus wärisytti hänen sieluansa ja tuskastutti hänen sydäntänsä; hän hypähti ylös ja palasi juosten samaa tietä wuorelle, jonne hän oli jättänyt poikansa. Mitä likemmäksi hän tuli wuorta sitä sakeammaksi käwi sawu, sitä raskaammaksi, tukehuttawammaksi ilma, ja pian ei tämä kokenut mies enää woinut epäilläkään kulowalkean syttyneen metsässä.

Tämä ei ollut mitään järin tawatonta, ajattelemattomat ihmiset kun usein sytyttäwät tulen metsään eiwätkä sitä tee tar-

peellisella warowaisuudella. Jos tuli silloin tarttuu kuiwettuneesen puuhun tai kuiwaan kulohon, lewiää se mahdottoman nopeasti, ja pianpa heikolle ihmiswoimalle ei ole mahdollista saada woittoa raiwoawasta luonnon woimasta.

Ajatellessansa, että wuori, jolla hänen poikansa oliwat, kenties olisi ilmitulessa, wapisi isä Willebrand ja käwi aiwan kalpeaksi, mutta kiiruhti myös askeleitaan puolta nopeammin ja tuli pian muutamalle kummulle, josta hän woi katsella tulessa olewaa metsää. Yhdellä silmäyksellä huomasi hän asian peloittawan tilan ja tuska lapsiensa kohtalosta jähmetytti weren hänen suonissansa. Melkein tunnotonna kompuroi woimakas mies takaperin ja wähään aikaan hän tuskin woi hengittää. Wihdoin tointui hän jälleen ja saattoi rauhallisemmin ja maltillisemmin ajatella asiaa. Ennen kaikkia koetti hän saada selkoa siitä, oliko joku osa wuorta wielä säilynyt tulen waltaan joutumasta. Mutta perinpohjainen tarkastus teki hänelle kohta selwäksi, ett'ei missään kohdin ollut mahdollista päästä wuorelta alas. Leweänä wyönä ympäröi tuli koko wuoren, jonka huippua se jo winhalla wauhdilla läheni, tuota huippua, jolla surullisen isän tuskallisesti etsiwä silmä turhaan haki jotakin jälkeä hänen pojistansa. — Toiwon säde koitti hänen sielussansa:

„Pojat owat kyllin suuret ja ymmärtäwäiset", ajatteli hän, „wälttääksensä waaraa. Palaneet he eiwät ole, ja kun eiwät sitä ole, owat he pelastetut, koska en heistä woi nähdä ketäkään. Warmaankin owat he tulen syttyessä huomanneet waaran ja juosseet kotia."

„Mutta minkätähden eiwät tulleet minun luokseni?" ajatteli hän taas, ja uusi tuska waltasi hänet.

Tämänkin suhteen rauhoittui hän, ajatellessansa heidän juosseen kylään apua hakemaan. Kaikissa tapauksissa ei hän mielestänsä woinut mitään järkewämpää tehdä, kuin mitä pikem-

min lähteä kotiin, siellä saadakseen asiasta warman tiedon. Hän riensi siis wuorta alas, puroa myöten, ja saapui hengästyneenä kiiwaasta juoksusta kylään, missä ei wielä näkynyt tiedettäwän mitään koko tulipalosta. Syöstessään sisään majaansa tapasi hän waimonsa rauhallisena tawallisissa askareissaan, ja kysyi häneltä läähättäen: „waimo, missä owat pojat?"

Waimo säikähti nähdessään miehensä niin pelästyneen ja hätääntyneen näköisenä ja kysymys jäi häneltä wastaamatta.

„Missä owat lapsemme?" huudahti isä Willebrand uudelleen, „missä on Wilho, Tapani, Hanno?"

„Jumalan tähden", wastasi äiti, „sitä en tiedä. Ottithan sinä, rakas mieheni, heidät mukaasi metsään. Mutta mikä sinun on? Minkätähden noin raiwoat?"

„Tuskan waltaamana waipui isä Willebrand muutamalle istuimelle, hänellä ei enää ollut woimia pystyssä pysyä. Ainoastaan katkonnaisilla sanoilla saattoi hän waikeroiwalle waimollensa kertoa onnettomuudesta, jota hän aawisti, tai oikeammin jo piti ihan warmana.

„Lapset owat joutuneet tulen uhriksi", huudahti hän. „He owat warmaan hukkuneet. Hullu, hullu, mikä minä olin jättäessäni heidät, jäämättä heidän luoksensa, heidän läheisyyteensä. — Taiwaan Jumala, mitenkähän heidän lienee käynyt!"

Äiti Willebrand oli yhtä säikähtynyt kuin miehensä, mutta ei kumminkaan heittänyt kaikkea toiwoa ja koki herättää uutta toiwoa miehensäkin sydämessä.

„Kukapa ties", sanoi hän, „missä pojat juoksentelewat? Kun et heitä nähnyt wuoren kukkulalla, owat he warmaan pelastuneet. Niin ymmärtämättömiä eiwät pojat enää ole, että syöksewät suin päin tuleen. Onhan heidän seurassaan Niekkokin, joka lähti metsään heitä tapaamaan, ja hän on älykäs poika. Ei, ei, lapsemme eiwät ole kuolleet, he eiwät woi olla

kuolleet! Niin kowaa onnettomuutta ei rakas Jumala pane meidän päällemme. Rauhoitu, rakas mieheni. Ennen iltaa palaawat pojat jälleen kotia."

Isä Willebrand kawahti seisaalleen. „Niin, minä tahdon ainakin koetella woinko löytää heitä", sanoi hän. „Mahdollista on, että he kiertelewät metsässä, etsiwät tulelta turwattua paikkaa. Minun täytyy löytää heidät, ja naapurit kutsun auttamaan itseäni."

Näin sanoen läksi isä uuden toiwon elähyttämänä, pyysi kaikkia naapuriaan seuraamaan itseänsä metsään lapsia etsimään. Witkastelematta, wiipymättä oliwat nämä siihen walmiit, ja pian wilisi metsässä ihmisiä, jotka kaikkialla huutaa kajahutteliwat. Toiwottoman tawoin huusi isä Willebrand poikiansa, huusi äänensä käheäksi ja haki heitä kaikkialta ympäri olewassa metsässä.

Missään hän ei tawannut kadonneista jälkeäkään, missään ei tuttu ääni wastannut hänen huutoihinsa.

Useat kerrat koetti hän eri kohdilta nousta yhä wielä, waikka tosin heikommin palawaa wuorta ylös, mutta aina ajoiwat hehkuwat liekit ja palaneesta maasta nousewa kuumuus hänet jälleen takaisin. Ilta käwi pimeämmäksi, yhä wielä oli poikia turhaan etsitty, ja raskaalla, surun ja murheen ahdistamalla sydämellä täytyi isä Willebrandin wihdoin heittää kaikki etsimisensä. Isä raukan wiimeinen toiwo oli, että pojat, niinkuin tosiaan oli tapahtunutkin, oliwat kiiwenneet jyrkän wuorenseinän turwaan; ja tässä wiimeisessä toiwossa pysyi hän kiini epätoiwoisen sielunsa koko woimalla.

Tällä wälin oli yö joutunut. Tuli, joka kaikki tuhaksi poltettuaan wuoren huipulle asti ei enää löytänyt mitään häwitettäwää, sammui sammumistaan, ja ainoastaan wielä kytewistä hiilistä nousi yhtä mittaa sawu- ja höyrypilwiä tummaa tai-

wasta kohti. Isä Willebrandin täytyi palata kotia. Hän läksi ahdistetulla mielellä, samassa päättäen seuraawana aamuna päiwän koittaessa nousta wuorelle, lapsi raukkojen kohtalosta wihdoinkin warmuutta saadaksensa. Naapurit lupasiwat auttaa häntä tässä hankkeessa, ja wäsyneenä sekä uupuneena päiwän waiwoista ja mielenliikutuksista tuli hän wihdoin pieneen kotiinsa. Niin uupunut kuin olikin, ei hän kumminkaan tänä yönä woinut silmiänsä ummistaa ja yhtä wähän hänen onneton waimonsa, joka lohduttamattomana ja toiwotonna itki lastensa kauheaa kuolemaa. Hän ei enää epäillyt heidän kuolemaansa, koska tuo äkkijyrkkä wuorenrinne oli hänelle tuntematon, eikä hän woinut uskoa mahdolliseksi kenenkään ihmisen siinä woiwan löytää turwapaikkaa.

Näiden murheellisten wanhempien waikeroimisesta ei tee mieli puhua, jotka toiwottomina ja täynnä tuskaa ainoastaan rukouksessa Jumalalle löysiwät jonkun lohdutuksen.

Wihdoinkin tuskallisen surun ja katkeran murheen hidastuttamien tuntien perästä alkoi itäinen taiwas ruskottaa ja isä Willebrand tarttui lakkiinsa ja sauwaansa tehdäkseen wiimeisen koetuksen löytää kadonneita lapsiansa. Useat naapurit seurasiwat murheellista ja masentunutta isää ja kokiwat hywää tarkoittawilla lohdutuksen sanoilla rauhoittaa ja rohkaista hänen mieltänsä. Mutta isä Willebrand wastasi kaikkiin näihin puheisiin ainoastaan surumielisellä, heikolla päänpudistuksella ja kulki niin nopeasti kuin woi eteenpäin, wihowiimeinkin päästäksensä onnettomuuden paikalle.

Wielä höyrysi ja sawusi wuori apumiesten sinne tullessa. Mutta yöllä sattunut rankkasade oli jo kuumuutta siksi wähentänyt, että ilman waaratta woi warowaisuutta käyttäen nousta wuorelle. Äänetönnä kulki isä muiden edellä. Hänen sydämensä sykki ikäänkuin se olisi aikonut riuhtoa hänen rintansa

rikki ja hänen wanhat jäsenensä wapisiwat sywästä mielenliikutuksesta. Jo oli päästy huipulle, jo astui tuskainen isä pohjattoman sywyyden partaalle, jo rukoili hän hiljalleen lyhyen rukouksen, jo loi hän, puoleksi wiipyen, puoleksi toiwoen, katseensa alas, ja — katsos, siinä istuiwat pojat, likelle toisiaan kyyristyneinä, nojaten päätänsä toistensa rintaa wasten, rauhallisesti nukkuen, — nukkuiwat sywyyden, aukean haudan reunalla, joka heidän edessänsä kauheana ammotti.

Huuto, yksi ainoa läpitunkewa, wawahtawa huudahdus pääsi ihastuneen isän huulilta, ja sitte waipui hän, ihastuksen ja riemun waltaamana, tunnottomana maahan. Naapurit kiiruhtiwat hänelle awuksi, kostuttiwat hänen kaswojansa ja ohimoitansa wedellä ja saiwat wihdoin hänet jälleen tointumaan.

„Auttakaa, auttakaa lapsiani!" oli hänen ensimmäiset sanansa. Tämän perästä hypähti hän ylös, kumartui uudestaan yhä wielä sikeästi nukkuwia lapsiansa kohti ja katsoi heitä katseella, jota ei woi kuwata. Onni, riemu, autuus, kiitollisuus Jumalaa kohtaan, ja huoli, kuinka poikansa pelastuisi waarallisesta paikastaan, tämä kaikki kuwastui siinä katseessa, jonka hän loi nukkuwiin.

Wihdoin kokosi hän ajatuksensa, kawahti pystyyn, ja mietti kuinka pojat wahingotta, waaratta saataisiin wuoren töyräältä. Köysiä oli ennen kaikkia tarpeen. Hän pani siis muutamia naapuria liikkeelle, pyytäen heitä ensin kertomaan onnellisesta löydöstä hänen waimollensa, ja sitte niin pian kuin suinkin mahdollista palaamaan takaisin.

Kiiruhtamisesta ei olisi onnellisen isän tarwinnut puhua ystäwilleen, sillä heidän osanottonsa soi heille ilman muutta kehoituksetta nopeimmat lentimet. Joutuisasti juoksiwat he wuoren rinnettä alas, tapasiwat matkalla murheellisen äidin, joka ei ollut woinut wiipyä yksinäisessä kodissa, hunsiwat hänelle

ilosanoman, ja kiitiwät kylään, josta he pian palasiwat köysiä, kankia, keksiä ja muita tarwekaluja mukanaan.

Heidän poissa ollessaan oli isä Willebrand huomannut köyden, jota myöten pojat oliwat laskeutuneet pelastawalle töyräälle, ja hänen sydämensä sykki rauhallisemmin, hän kun siitä älysi heidän jotenkuten suojelleen itseänsä waarallisella paikallaan. Kuitenkin terwehti hän täynnä ihastusta apuneuwoja tuowia ystäwiänsä ja ryhtyi heti tarpeellisiin warokeinoihin warjellakseen yhä wielä nukkuwia poikia kaikista onnettomuuden sattumista. Köydet laskettiin alas, kiedottiin keksillä nukkuwan poika parwen ympäri, ja nyt wasta, kun ei enää ollut mitään pelättäwää, herätettiin pojat.

„Hoi, Wilho, Hanno, Tapani, Riekko!" huudahti riemastunut isä, „herätkää, herätkää! Onhan teillä siinä kowin kowa wuode. Heittäkää jo unenne, herätkää!"

Pojat nousta hapuroiwat istualle, hieroiwat silmiänsä, käänsiwät katseensa ylöspäin ja näkiwät isän ja naapurit.

„Istukaa alallanne! Istukaa alallanne!" kehoitti isä Willebrand, „ja sinä, Wilho, sido sinä ensin joku köysistä lujasti ympärillesi, ja päästä sitten tuo teidän nuoranne itsestäsi, jotta woimme wetää sinut ylös. Waro waan, ett'et mitenkään wahingoita itseäsi."

„Ei isä, en minä", wastasi Wilho iloisesti, nyt kun ei mitään waaraa ollut pelättäwänä. „Ensimmäinen meistä on Riekko olewa, sillä hänelle olemme kaikki kiitollisuuden welassa siitä että wielä elämme. Kun hän on ylhäällä, tulemme me muut jälestä."

Nyt nousi poikien wälillä jalo kiista, kun ei kukaan tahtonut ensimmäisenä pelastua. Riekon täytyi wiimein warmasti wakuuttaa ettei liikahtaisi paikaltaan ennenkuin muut oliwat turwassa. „Minun päätäni ei huimaa, niinkuin teidän", sa-

noi hän, „sentähden woitte hairahtua köyttä sitoessanne ja syöstä sywyyteen, waan sitä en minä tee. Siis Wilho, älä witkastele, waan tottele isääsi.“

Tähän päättyi kiista, ja Riekon awulla kierrettiin köysi niin lujasti ja niin warmasti Wilhon rinnan ja ruumiin ympärille, että hän arwelematta woi lähteä tälle lyhyelle ilmamatkalle. Onnellisesti tuli hän wuoren huipulle, jossa ihastunut isä, jonka silmistä kyynelkarpaleet waluiwat, sulki hänet syliinsä. Hetkisen perästä oli Tapanikin ylhäällä, sitte Hanno ja wiimein Riekko, ja nyt oli siis waara Jumalan awulla ohitse. Ilomielin astuiwat onnelliset kowa-onniselta wuorelta alas ja sen juurella tapasiwat äidin.

Jokainen kuwailkoon itse tätä kohtausta. Riemukulussa palattiin nyt kylään, jossa nälkäiset pojat, jotka tuskallisen pitkänä wuorokautena eiwät olleet leiwän muruakaan maistaneet, ennen kaikkea wirkistiwät itseänsä ruualla ja juomalla. Sitten alettiin kertoa, ja Wilho, wanhin ja ymmärtäwäisin joukossa, jutteli tarkasti koko heidän seikkailunsa. Tässä tuli nyt Riekon urhollisuus ja jalo waaralle alttiiksi antauminen ilmi ja isä Willebrand ylisti ja kiitti kiittelemistään ulsasta poikaa.

Riekko käwi warsin hämilleen. „Kuinka olisinkaan woinut tehdä toisin?“ sanoi hän. „Ettekö te ystäwällisesti ottaneet minua wastaan? Ettekö ole kohdelleet minua niinkuin omaa poikaanne, minua, joka wieraana ja tuntemattomana olen tunkeunut taloonne? Ei, isä, ei, rakkahin äiti, te ette saa kiittää minua, minä olen waan tehnyt welwollisuuteni, enkä likimainkaan ole palkinnut wielä teidän minulle osoittamaanne rakkautta ja hywyyttä.“

Isä ja äiti syleiliwät poikaa ja läksiwät sitte kammioonsa hiljaisella rukouksella kiittämään Kaikkiwaltiasta hänen armollisesta suojeluksestaan, hänen isällisestä huolenpidostaan. Mutta

ennenkuin he läksiwät kamarista sanoi isä Willebrand. „No, eukkoseni, eikö nyt ole silminnähtäwää kuinka Herra on palkinnut meitä welwollisuuksiemme täyttämisestä? Miten olisi lastemme käynyt, jollemme olisi Riekkoa ottaneet luoksemme ja rakkaudella häntä kohdelleet heikkojen woimiemme mukaan? Mitä, jos olisin jättänyt hänet oman onnensa nojaan ja lähettänyt hänet orpana Scharfin luo? Kiittäkäämme Jumalaa, että hän on taiwuttanut sydämemme tekemään oikein ja rukoilkaamme häntä joka päiwä, että hän wastakin antaa meille woimaa täyttämään hänen käskynsä ja pitämään hänen lakinsa.

Kuudes luku.

Kiitollisuus.

Wuosi, toinen ja kolmaskin oli wierinyt, ja Riekko oli täyttänyt kolmannentoista ikäwuotensa, kun suuri onnettomuus uhkasi häwittää pienen perheen rauhan ja onnen. Tähän asti oliwat kaikki hupaisesti ja Jumalan pelwossa eläneet toistensa kanssa, ei taudit eikä muutkaan wastoinkäymiset häirinneet heidän hiljaista, onnellista elämäänsä. Isä Willebrand oli, kuten ainakin, joka päiwä poikinensa lähtenyt metsään ja oli opettanut poikiansa yhä enemmän woimiensa mukaan auttamaan isäänsä hänen työssänsä. Äiti oli pitänyt kotia järjestyksessä ja Riekko oli yhä edelleen ahkerasti harjoittanut ja kehittänyt

luonnonlahjojaan. Hänestä oli tietämättänsä, tuskin hän sitä aawistikaan, tullut kelpo ja taitawa taiteilija, ja häneltä puuttui waan tilaisuutta enemmän kehittää taitoansa, tehdä se maailmassa tunnetuksi ja saawuttaa mainetta.

Mutta Herra johtaa toisinaan lapsiansa ihmeellisesti, ja useinkin kun Hän lähettää ihmisille suuren **luullun** onnettomuuden, tarkoittaa Hän heidän parastansa. Ällöön sentähden kukaan napisko, jos Herran käsi näkyy raskaasti häntä painawan, ja luottakoon jokainen tuskassa ja waiwassa Kaikkiwaltiaasen, joka ohjaa ja johtaa maailmata, samaten kuin maan matosen tien, samalla wiisaudella ja isällisellä rakkaudella.

Muutamana syysaamuna meni isä Willebrand kolmen poikansa kanssa metsään. Heillä oli suuret kirweet olalla, he kun uuden miilun rakentamiseksi aikoiwat kaataa puita ja hakata ne miiluun sopiwiksi palasiksi.

Ilma oli kaunis ja päiwä nousi kirkkaana ja säteilewänä taiwaalle. Miljoonittain kimalteli kastepisaroita ruohon korsilla ja matalan warwikon lehdillä. Metsä komeili kirjawassa syksypuwussaan punaiselle, ruskealle ja keltaiselle hohtaen. Rastaat ja muut siiwelliset antoiwat sille eloa ja liiteliwät parwissa eteläisiä seutuja kohti wälttääksensä pohjolan kylmiä talwipakkasia.

„Kuinka ihmeellisen kauniiksi ja ihanaksi hywä Jumala toki on luonut suuren awaran maailmansa!" huudahti Wilho ihastuksella katsellen kaunista maisemaa. „Kuinka woikaan löytyä ihmisiä, jotka wälinpitämättömästi kulkewat hänen ihmetöittensä ohitse, ja joko eiwät ensinkään niitä huomaa tai wieläpä pyrkiwät niitä moitiskelemaankin ja parantamaan!"

„Ihmiset owat ajattelemattomia houkkioita", wastasi isä Willebrand, „ja sepä lienee syynä siihen että he syntisessä ylpeydessä monta kertaa pitäwät itsensä Jumalaa wiisaampina

ja jalompina, joka heidät luonut on. Ja mikä kurja, heikko olento ihminen olisi ilman taiwaan Jumalan johtoa ja apua! Mitä Jumala tekee, on hywin tehty, lapset; huomatkaa tämä sana ja painakaa se sywästi mieleenne. Hän on antawa teille lohdutusta silloin, kun enimmin sitä tarwitsette. Mutta nyt olemme paikalla. Käyttäkäämme siis kunnollisesti woimia, joita Jumala armossaan on meille suonut."

Pojat riisuiwat nutut yltään, tarttuiwat kirweisiin ja käwiwät muutaman wahwan leweäoksaisen saksantammen kimppuun, jonka kukkalatwa kohosi sata jalkaa ja enemmänkin ylös korkeuteen. Isä Willebrand johti työtä, ja antoi milloin minkin käskyn, jott'eiwät pyökit kaatuessaan wikuuttaisi ja runtelisi muita ympärillä olewia puita, joita ei sillä kertaa tarwittu.

„Jumalan lahjoja tulee säästää", sanoi hän poikien hetkisen aikaa lepuuttaessa wäsyneitä käsiwarsiaan — „Jumalan lahjoja tulee säästää. Jos ajattelee kuinka monta wuotta kuluu, ennenkuin puun taimi tulee käsiwarrenkaan paksuiseksi, niin käypi warowaiseksi ja huolelliseksi, eikä ehdoin tahdoin häwitä mitä luonto tuottaa hyödyksemme. Ajan tullen, tarpeen sattuessa, ei tule puuttumaan käsiä, jotka harwentawat metsää, niinkuin nyt tämän kauniin pyökin käy, jonka meidän kirweemme pian kaatawat. Ainakin sata wuotta on se kaunistanut metsää ollen wihanta, rehewä todistus Jumalan kaikkiwallasta. Nyt se kaatuu tehden hyötyä kuolemansa jälkeen. Niin on Jumalan tahto, joka antaa puun kaswaa ja warttua ja wiisaudessaan on järjestänyt koko luonnon niin, että kaikki kappaleet owat kokonaisuudelle hyödyksi. Puu hyödyttää kuollessaan, mutta meidän ihmisten tulee eläessämme tehdä hyötyä, sillä sitä warten on Jumala antanut meille woimia, ymmärrystä ja järkeä. Rawakasti siis uudelleen työhön!"

Kirween iskut kumisiwat, jotta äänetön metsä ylt'ympäri kajahteli. Jo olikin koko paksu puu melkein poikki hakattu ja

siihen kiinitettiin likelle latwaa köysi, jonka toisesta päästä isä Willebrand ja pojat kaikin woimin wetiwät ja kiskoiwat. Puu wawahti, notkui, huojui edestakaisin ja alkoi wihdoin kallistaa tuuhealehwäistä päätään. Kumea ryske kuului ja kaatuwan puun katkenneet oksat sinkoiliwat wiuhkuen ympäri, ja jo oli metsän jättiläinen pitkällään sammalisella maalla.

Mutta yhdessä sen kanssa kaatui myöskin isä Willebrand. Kalpeana ja sywästi hengittäen makasi hän maassa, werta juoksi hänen sieramistaan, werta walui hänen kiwusta wärisewästä suustaan, ja tunnotonna ummisti hän silmänsä. Hän näytti kuolleelta, ja kauheasti parkuen lankesiwat pojat polwilleen hänen wiereensä ja peittiwät hänen kylmät, kelmeät kätensä kyynelillä ja suuteloilla.

Kun raskaspainoinen pyökki romahti maahan, pirskahti kuiwettunut, suuri ja paksu oksa palasiksi, jotka wauhdilla lensiwät sinne tänne. Muuan raskaimmista ja suurimmista kappaleista oli sattunut isä Willebrandin rintaan, ja sen paino löi wahwan miehen maahan.

„Jumalan tähden isä, nouse ylös!" pyyteliwät pojat, joihin tämä isku oli waikuttanut kuin ukkosen nuoli selkeältä taiwaalta. „Mitä sanoo äiti, mitä Riekko, kun saawat kuulla tämän onnettomuuden. Wirkoa isä! Wirkoa!"

Näin walittiwat pojat ja kokiwat sen ohessa saada tainnoksissa olewaa jälleen tointumaan. Etenkin Wilho koki kaikin neuwoin auttaa isäänsä ja wihdoin hän onnistuikin yrityksissään sen werran, että pyörtynyt raskaasti huoahtaen awasi silmänsä.

Nähdessään lastensa itkewän ja walittawan wiittasi isä Willebrand sormellaan, että he rauhoittuisiwat, ja koki useampia kertoja puhua, waikka alussa onnistumatta. Wihdoinkin sai hän joitakuita sanoja sanotuksi ja lausui: „Rauhoittukaa, lap-

set! Niin pahasti kuin luulette ei minun käy, minä kun tunnen, ett'ei mikään tärkeämpi osa ruumiistani ole wikaantunut. Ja jos niin olisikin, tuleehan teidän muistaa mitä wastikään teidän mieleenne teroitin: Mitä Jumala tekee on hywin tehty, ja meidän pitää olla alallamme hänen wäkewän kätensä alla. Olkaa siis alallanne pojat. Kohta minä jälleen paranen. Sinä Wilho woit juosta kylään pyytämään naapuria tuomaan tänne paarit, niillä minua kotiin kantaaksensa, sillä minä en jaksa käwellä kotiin. Juokse, poikaseni ja ole huoleti."

Wilho töytäsi matkaan ja palasi pian, tuoden seurassaan peljästyneet naapurit paarineen. Isä Willebrand nostettiin warowasti paarille, kannettiin kotiin ja laskettiin wuoteellensa, jossa hän pian nukkui. Wilho juoksi lähimmäisen lääkärin luo, joka illan suussa saapui ja tarkasteli sairasta.

„Rakas wanhus", sanoi lääkäri tarkastuksensa päätettyä, „rakas wanhus, te olette päässeet jotenkin helpolla kaupalla. Waarallinen ei tilanne ole niin kauan kuin pysytte liikkumatta, odottaen täydellistä parantumistanne. Mutta raskasta ja kestäwää työtä teidän ei enää tule ajatella ennenkuin parin kolmen wuoden kuluttua. Siitä seuraisi joko pikainen kuolema tai auttamaton sairaus."

Lausuttuaan tämän tuomionsa, joka ei kowin suloiselta kaikunut isä Willebrandin korwissa, määräsi lääkäri muutamia rohtoja, antoi wielä pari wähemmin tärkeätä ohjetta ja kiiruhti sitte toisia sairaita auttamaan. Mutta isä Willebrand nojasi synkkämielisesti päätään käteensä ja mietti kauan aikaa itseksen. Kukaan ei tohtinut häiritä hänen mietteitään, kunnes äiti wiittasi poikia lähtemään tuwasta, jääden yksin sairaan luokse. Ihan yksin hän ei kumminkaan ollut. Hän ei huomannut pientä Riekkoa, joka hilsaa itkien istui nurkassa.

Waimo lähestyi sairaan wuodetta, tarttui kowan onnen kohtaaman miehensä käteen ja kysyi lempeästi:

„Mitä mietiskelet rakkahani? Jos suru, murhe mieltäsi painaa, niin awaa minulle sydämesi, että woisin sua auttaa kantamaan mitä Jumala on päällesi pannut.“

Isä Willebrand pudisti surullisesti päätään.

„Niin“, sanoi hän, „raskaat surut rasittawat sydäntäni, enkä mistään tiedä apua enkä neuwoa. Lääkärin lausunto, joka kielsi minulta kaiken työnteon, saattaa minut alakuloiseksi ja onnettomaksi. Ken on teille hankkiwa waatteita ja elatusta, kun minä en sitä enää woi? Meidän poikamme owat wielä liian heikot woidaksensa suuria tehdä, ja tuolla hywällä Riekko lapsella olisi kyllä tahtoa auttaa, waan woimia puuttuu. Neuwotonna katselen synkkää tulewaisuutta.“

„Ei kuitenkaan, ei kuitenkaan!“ lohdutteli hänen waimonsa. „Niin surkea ei tilamme ole kuin luulet, eikä taiwaallinen Isämme ole koskaan unhottawa meitä. Johan Wilho on wiisitoista wuotta täyttänyt, ja hän woi lujasti käydä käsiksi työhön. Molemmat nuoremmat owat myöskin osaksensa oppineet ja woiwat olla naapurille apuna hiilenpoltossa. Siten ansaitsewat he toiwoakseni jokapäiwäisen leipänsä, ja Wilho wielä parikymmentä penniä lisäksi, joilla hän auttaa sairasta isäänsä. Usko pois, rakas mieheni. Wilho on reipas poika eikä hän meitä pulaan jätä. Ja woinhan minäkin uutterammin kuin tähän asti käyttää käsiäni, ja kehrännen toki puolta enemmän kuin ennen, jos oikein kiiwaasti rukkiani pyörittelen. Siitäkin on wähän apua, ja kuka tiesi mitä woimme wielä keksiä. Rauhoitu waan armahani, rakas Jumala ei meitä ole jättäwä.“

Huoaten käänsi isä Willebrand päänsä toisaalle, ett'ei hywä waimonsa näkisi, kuinka murheelliset yhä wielä hänen kaswonsa oliwat. Waimo luuli hänen tahtowan nukkua ja pysyi hiljaa paikallaan. Riekko hiipi äänettömästi huoneesta ja läksi yksin metsäpolkua astumaan.

„Niin ei enään woi olla kuin tähän asti", mutisi hän itsekseen. „Kaikkien muiden ollessa ahkeria en minä yksin woi olla tyhjäntoimittajana. Isä Willebrand kun on pitänyt huolta minusta niin kauan kuin hän oli terwe ja woimissaan, niin täytyy minun nyt koettaa pitää huolta hänestä, kun hän on sairas ja woimaton. Mutta miten? millä tawalla?"

Riekko oli tuntehikas ja kiitollinen mieleltään, eikä toiwonut mitään hartaammin kuin että woisi olla kaswatusisälleen awuksi hänen waikeassa tilassaan. Kauan mietti hän ja tuumi sinne tänne, keksimättä mitään sopiwaa tointa. Wihdoinkin juohtui hänelle mieleen mestari Scharf ja hänen ehdotuksensa, ottaa Riekko maalarinoppiin luoksensa.

„Se käy päinsä", riemuitsi hän. „Kun mestari kolme, neljä wuotta sitten jo olisi woinut käyttää minua, niin woipi hän sitä nyt paljoa paremmin, ja antanee minulle wielä warmaan lisäksi palkkaa, jonka joka wiikko lähetän isä Willebrandille. Huomen-aamuna warhain lähden matkalle."

Keweällä sydämellä palasi hän kotiin, jossa hän ei kumminkaan sanaakaan wirkkanut aikomuksestaan, sillä hän pelkäsi että häntä estettäisiin ja tuumansa ehkäistäisiin. Myöhään illalla kamarissaan yksin ollessaan kirjoitti hän paperille muutaman riwin, joilla hän kiitti hywäntekijätään kaikesta hänelle osoitetusta hywästä ja kertoi tekemänsä päätöksen, jott'ei tämä syyttä käwisi lewottomaksi. Sitte rukoili hän Jumalaa suomaan apuansa tälle yritykselleen, heittäytyi wuoteellensa ja makasi muutamia tuntia sikeästi ja lewollisesti. Hänen omatuntonsa sanoi että hänen aikeensa oli hywä ja oikea, ja sanoohan sananparsikin: „Hywä omatunto on paras päänalus". Tuskin koitti wielä aamu kun Riekko pani kokoon maalaustarpeensa ja muut wähäiset tawaransa, wiskasi mytyn olalleen, pani lipun, jonka edellisenä iltana oli kirjoittanut, wuoteelleen, jossa se

warmasti huomattaisiin, ja läksi sitte matkalle. Tultuansa kukkulalle, jolta hän wiimeisen kerran näki pienoisen talon, jossa oli elänyt niin monta rauhallista wuotta, kääntyi hän sitä katselemaan sywimmän rakkauden ja kiitollisuuden tunteilla.

„Jääkää hywästi, rakkahani!" huudahti hän, ja wiljawat weet juoksiwat hänen silmistänsä, „jääkää hywästi! Jos niin on Jumalan tahto, näemme wielä kerran toisemme. Älkää olko pahoillanne siitä, että teidät jätin, minun täytyi lähteä."

Wielä kerran loi hän silmänsä tuttuun taloon, sitten kääntyi hän ja läksi nopein askelin astumaan tietä myöten, jonka hän tiesi wiewän uudelle asuinpaikalleen.

Riekko oli jo kolmen tunnin matkan päässä entisestä rauhallisesta kodistaan, kun Willebrandin waimo löysi hänen jättämänsä lipun. Kowasti kummastuneena luki hän sen ja wei sen sitte miehellensä, joka suureksi hämmästykseksen kuuli pojan hywästiheittosanat.

„Antakaamme tuon hywän pojan noudattaa mieltänsä", sanoi hän. „Hänellä on hywä aikomus, ja häneen koskisi kipeästi, jos koettelisimme luowuttaa häntä aikomuksestaan. Minä olisin hänen asemassaan kenties tehnyt aiwan samoin. Poika on kiitollinen ja se ilahuttaa minua. Jumala häntä suojelkoon ja warjelkoon. Huomaa, eukkoseni, me saamme pian kuulla hänestä, sillä B. ei ole maailman äärissä, waan ainoastaan wiisi peninkulmaa täältä. Jos orpana Scharf tekee hänen olonsa siellä kowin kurjaksi, niin woihan hän aina palata luoksemme."

Sillä oli asia ratkaistu, mutta kaikki talon wäki kaipasiwat Riekkoa suuresti monta päiwää, kaikki kun sydämestä häntä rakastiwat.

Riekko kulki sillä wälin iloisesti tietänsä ja tuli, kun auringon säteet winosti tapasiwat maata ja päiwä oli mailleen

menemäisillään, wäsyneenä mutta toiwon elähyttämänä B:n kaupunkiin. Pian löysi hän mestari Scharfin talon ja astui mytty selässä, sauwa kädessä mestarin eteen. Mestari Scharf ei enää tuntenut poikaa, sillä hän oli kaswanut solakaksi nuorukaiseksi.

„Ken olette ja mitä tahdotte?" kysyi hän.

„Annapas olla", ajatteli Riekko, „älä huoli heti ilmaista ken olet." Ja ääneen wastasi hän: „Olen maalari ja haen työtä. Jos woitte käyttää minua, niin koetelkaa mihin kelpaan."

Mestari Scharf loi tutkiwan katseen Riekkoon. „Onko teillä todistuksia, nuorukainen?" kysyi hän, „wai woitteko tuoda esiin näytteitä taidostanne?"

„Todistuksia minulla ei ole", wastasi Riekko reippaasti, „mutta kuwia, joita olen maalannut, woitte nähdä niin paljo kuin mielenne tekee."

„No, näyttäkää tänne", sanoi mestari Scharf.

Riekko otti myttysensä olaltaan, awasi piirustuslaukkunsa ja tarjosi mestari Scharfille osan niitä kuwia, jotka hän oli maalannut wiime wuoden kuluessa. Mestari Scharf pani lasit pitkälle punaselle nenälleen, otti kuwat käteensä ja tarkasti niitä warsin huolellisesti. Ne näkyiwät häntä miellyttäwän, sillä hänen wihreät silmänsä wälkähtiwät, ja hän mutisi jotain mieltymyksen ja kiitoksen sanaa partaansa.

„No", sanoi hän wiimein, „kyllä teitä käyttää woin, nuori mies. Minulla on juuri par'aikaa koristeltawana rikkaan kreiwi Rabinskin omistama linna, ja siinä puuttuu minulta juuri hienoimpien töiden tekijää. Tahdotteko ottaa ne tehdäksenne, niin annan teille hywän kohtelun ohessa ruuan ja asunnon ja neljä riikintaaleria palkkaa wiikossa. Oletteko tähän tyytywäinen?"

„Olen", wastasi Riekko, jonka sydän sykähti ilosta kuul-

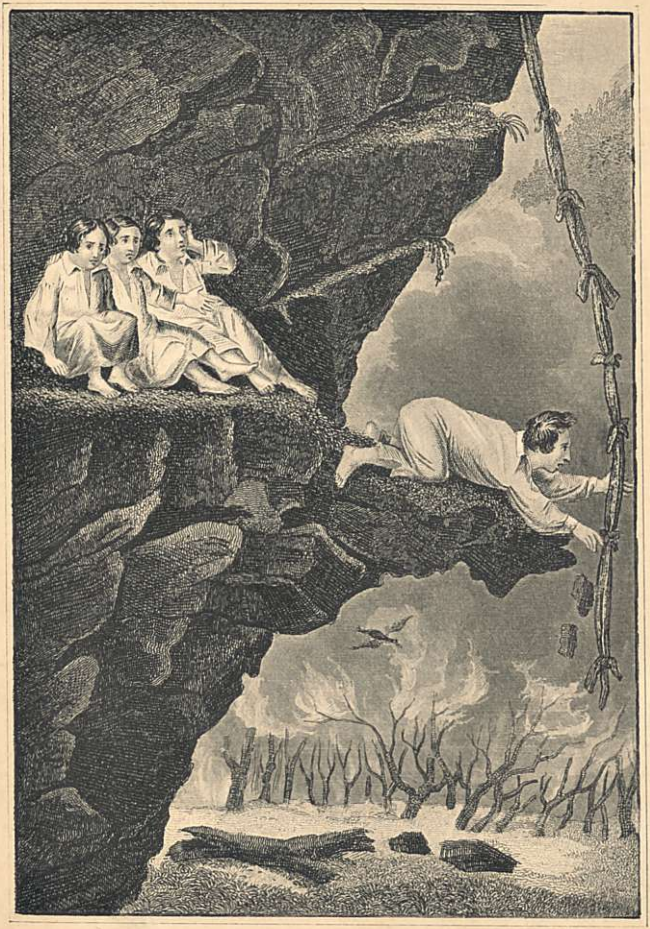

lessaan tätä ehdotusta, jommoista hän ei ollut uskaltanut toiwoakaan. „Olen, minä olen tyytywäinen ja parastani tulen tekemään, rehellisesti ansaitakseni niin paljon rahaa.“

Sillä oli asia päätetty ja Riekko oli nyt maalarinsälli mestari Scharfin palweluksessa.

Seitsemäs luku.

Hyweiden palkinto.

Neljännes wuotta oli ylempänä kerrottujen tapausten perästä kulunut, niin astui muutamana iltana poliisimies isä Willebrandin asuntoon tuoden kirjeen sekä pienen mutta huolellisesti sinetillä suljetun käärynn B:n kaupungista. Isä Willebrand oli yksin huoneessa ja makasi wuoteellaan, hän ei näet wielä ollut parantunut taudistaan. Hän otti wastaan kirjeen ynnä käärynn, ja poliisimiehen mentyä kutsui hän heleä-äänisellä kellolla waimonsa, joka keittiössä askaroitsi taloustoimissaan. Waimo tuli ja toi sytytetyn lampun mukanaan, koska jo alkoi pimetä. Lampun nyt walaistessa kunnon pariskuntaa, näkyi heidän kalpeista, surullisista kaswoistaan, että oliwat wiime aikoina saaneet kowaa kokea. Ja sehän olikin luonnollista. Isä Willebrand, perheen tuki ja turwa, oli wuoteen omana, pojat woiwat töin tuskin pitää huolta itsestään ja waimo parka sai, waikkapa nutterasti liikkuikin, kuitenkin wähän ansainneeksi.

Näin oli näiden ennen onnellisten ihmisten nyt kestäminen murhetta ja alituista huolta.

„B:stä on tullut kirje, eukkoseni", sanoi isä Willebrand heikolla äänellä. „Ja sen mukana pienoinen kääry. Luulenpa kummankin olewan meidän hywältä Riekoltamme, josta emme hänen lähdettyään ole kuulleet puolta sanaakaan. Aukaise kirje ja lue se kuullakseni."

Kuullessansa Riekon nimeä mainittawan tempasi waimo ihastuneena kirjeen, repäsi sen auki ja luki seuraawaa:

„Sydämestä rakastetut kaswatuswanhemmat, ja armahat weikkoseni!

Mielelläni olisin jo aikoja sitte kirjoittanut, jos minulla olisi ollut aikaa ja tilaisuutta siihen. Mutta kumpaakin on minulta puuttunut. Minulla on paljon tehtäwää, ja mestari Scharf antaa minulle harwoin tilaisuutta huoahtaa. Ja kokonaista kolme kuukautta olen jo työskennellyt kreiwi Rabinskin linnassa, jonne on tunnin matka B:stä, eikä minulla ole ollut mitään tilaisuutta täältä saada kirjettä teille, ennenkuin juuri nyt sattumoilta, kun poliisimies aikoo käydä kylässänne. Nyt lähetän siis kolmekymmentä taaleria, jotka olen säästänyt palkastani. Soisin summaa suuremmaksi, mutta minulla ei ole enempää, ja toiwon waan, että te rehellisesti säästetyt rahani ystäwällisesti otatte wastaan.

„Suurella kaipuulla ajattelen usein teitä kaikkia, ja antaisin waikka mitä kun päiwänkään saisin teidän parissanne wiettää. Mutta sitä ei ole ajatteleminenkaan, sillä mestari Scharf on kowa mies, joka ei mitenkään antaisi minun paria kolmea päiwää olla poissa työstä. Toiwon parempaa tulewaisuutta. Jos Jumala tahtoo, saawun teidän luoksenne ennenkuin luulettekaan.

„Kirjoittakaa minulle toki pari riwiä. Tahtoisin niin

mielelläni tietää, kuinka teidän käy, ja onko isä Willebrand jo parantunut taudistaan. Tahdotteko? Minä siitä sydämestäni iloitsisin. Ja nyt jäätää hywästi! Kun jälleen kolme kuukautta on kulunut, lähetän teille toiset kolmekymmentä taaleria, jotka minä warsin hywin woin säästää palkastani.

Teidän kiitollinen ja uskollinen poikanne Riekko."

„Woi, mikä herttainen poika se Riekko on", huudahtiwat wanhukset, tämän yksinkertaisen kirjeen luettuansa. „Jumala häntä siunatkoon ja suokoon hänelle menestystä!"

„Kenpä olisi silloin ajatellut", sanoi waimo, „kun pieni poika awutonna ja turwatonna meille tuli, että hänestä tulisi kerran meille tuki ja auttaja. Jos sinä olisit pannut hänet hiiliä polttamaan, woisiko hän nyt meitä näin auttaa? Jos olisit ollut tyly häntä kohtaan, olisiko hän nyt näin kiitollinen? Tästäpä näkee rakkaan Jumalan olewan laupiaille laupiaan."

„Älä wirka mitään, rakas waimoni", sanoi isä Willebrand, ja suuret ilon kyyneleet juoksiwat hänen kuihtuneille poskilleen, „älä wirka siitä mitään! Minä olen waan täyttänyt welwollisuuteni, enkä sentähden ansaitse mitään palkkaa Jumalalta. Mutta Riekko on hywä ja kelpo poika ja taiwas on häntä palkitsewa siitä, minkä hän meille tekee, me itse kun emme woi häntä palkita. Kiittäkäämme taiwaan Jumalaa, joka on antanut pojalle hywän sydämen."

Sill'aikaa kun wanhukset näin iloitsiwat Riekosta, oli hänellä waikea hetki. Mestari Scharf ei ollut mikään hywä ihminen, waan kiusasi työwäkeään milloin waan woi. Sitä paitsi ei meidän Riekollemme huoneen maalaaminen ollut mieleen, hänellä kun ei siinä ollut tilaisuutta oppia paljo mitään, ja toisinaan toiwoi hän sydämestään entisiä wanhoja aikoja takaisin. Kuitenkin päätti hän woittaa wastenmielisyyttään, hän

kun ei muuten woinut pitää huolta kaswatuswanhemmistaan, ja hän kuunteli sentähden kärsiwällisesti mestari Scharfin loukkaawia puheita ja haukkumasanoja. Hän oli ahkera, teki tehtäwänsä ja enemmänkin kuin häneltä olisi woitu waatia.

Eräänä päiwänä oli hän muutamassa huoneessa kreiwin linnassa telineillä maalaamassa kattoon kirjawaa kukkakiehkuraa. Huolellisesti sekoitti hän wärit, liikutti keweällä ja warmalla kädellä pensseliään ja huomasi iloksensa työn hywin joutuwan. Jo oli wiimeinen piirre tehty ja hänellä kun tällä hetkellä ei ollut mitään tehtäwää, niin nojasi hän pään käteensä ja waipui ajatuksiinsa. Ne lensiwät tuonne pienoiseen kylään, jossa hän niin onnelliset wuodet oli elänyt, ja eläwästi astui hänen mieleensä kaswatuswanhempansa, leikkikumppaninsa, nuo kolme serkkua ja maalailemiset, joissa hänen aikansa ennen hupaisesti oli kulunut. „Woi toki", ajatteli hän, „jospa minä niin saisin piirrellä ja maalailla, kuin silloin, niin kelpaisi olla iloinen. Mutta aina waan tehdä näitä ikuisia seinätöhrimisiä, siihen kowasti kyllästyy."

Hänen tätä ajatellessa, tuli pääsky istumaan awatulle ikkunalle, katseli wiisailla silmillään huoneesen ja tarkasti Riekkoa, joka yhä wielä oli ajatuksissaan. Sen iloinen wiserrys herätti Riekon huomion ja hän katseli pikku lintusta sydämellisellä ilolla.

„Kuinka woitkaan, pääskyseni, olla noin iloinen. Woi, kelläpä olisi niin hywä olla kuin sinulla! Sinä woit wapaasti lentää, minne tahtonet, liidellä siintäwässä ilmassa ja päiwäpaisteessa, olet wapaa kuni taiwaan pilwet, joiden alla sinä nopein siiwin kiidättelet."

Näyttipä melkein siltä kuin lintunen olisi arwannut hänen ajatuksensa. Sääliwäisesti silmäili se Riekkoa, ja sen wiserrys tuntui houkuttelewan häntä jättämään linnan huoneineen,

salineen, saadakseen tuolla ulkona Jumalan awarassa maailmassa wapaana ja onnellisena liikkua. Ainakin tuntui Riekosta siltä, ja niin hän selitti linnun liwerryksen. Mielellään hän olisikin sitä seurannut. Mutta se ei käynyt päinsä, hänen täytyi muistaa kiitollisuuden welkaansa kaswatuswanhemmilleen.

Huoaten tarttui hän jälleen siweltimeensä, uutta työtä alkaaksensa. Silloin juolahti hänen mieleensä maalata tuo hupainen pääskynen muistoksi seinälle, eikä mikään paikka hänestä ollut sopiwampi, kuin kukkakiehkura, jonka hän wast'ikään oli walmistanut. Sen keskellä tuo pieni lintunen näyttäisi warsin somalta, tuumaili hän ja alkoi reippaasti työnsä.

Ensin maalasi hän pään, sitten kaulan, sen jälkeen ruumiin siipineen, ja pitkän kaksihaaraisen pyrstön, sitte hennot jalat, ja teki kaikki niin luontewasti, että olisi woinut wannoa maalatun linnun olewan todellisen ja eläwän. Kun wiimeinen piirre oli tehty, lensi pääskynen iloisesti wisertäen tiehensä, juuri kuin se sitä ennen olisi tahtonut odottaa työn walmistumista. Mutta katsellessaan maalaustansa ajatteli Riekko mielessänsä:

„Ompa tuo todella siewän näköinen, ja tunnustaa täytyy, että sen tekemisessä onnistuin."

Mutta samassa kuuli hän mestari Scharfin käheän tiuskiwan äänen, ja hänen suuret leweät kätensä lyödä lämähyttiwät häntä korwalle, niin että hän luuli näön ja kuulon kadottawansa.

„Sinä kelwoton", kaikui mestarin wihan puuska, „sinä heittiö, sinä eto-laiskuri, kuinka uskallatkaan täällä maalata pääskysiä kattoon? Odotapas, kyllä minä sinulle näytän, missä pääskysten paikka on!"

Ja uudestaan nosti mestari Scharf kätensä ja läimäytti

Riekkoa punasille poskipäille, jotta ne käwiwät wielä punasemmiksi.

„Tuossa sulle pääskysiä", raiwosi mestari Scharf edelleen. „Ja nyt laita pillisi pussiin ja korjaa luusi sinne mistä olet tullutkin, sinä kelwoton lurjus."

Inhossaan tästä ilkeästä kohtelusta ja sywästi loukattuna Riekko ei wastannut yhtään sanaa, keräsi wesissä silmin pensselinsä ja maalinsa sekä läksi äänetönnä matkaansa. Mutta owessa pidätti häntä pitkä, kaunis wiiksisuu mies, joka ystäwällisesti sanoi hänelle:

„Odota poikaseni, meillä on pari sanaa keskenämme puhuttawaa."

Riekko odotti kauniisti, ja wieras astui keskelle huonetta, jolle kohdalle Riekko oli maalannut pääskysen lakeen. Tähän jäi hän seisomaan ja katseli lintusta kiehkuran keskellä silminnähtäwällä hämmästyksellä. Hän otti esiin silmälasinsa, katseli maalausta uudestaan ja wielä uudelleen, tarkasti sitä joka taholta, ja oli nähtäwästi siitä kummastunut.

Mestari Scharf, joka wihoissaan ei tähän asti ollut huomannut tulijaa, lähestyi häntä nyt äkkiä matelewalla nöyryydellä.

„Te olette jo herra kreiwi palannut", sanoi hän sywästi kumartaen. „Tahdotte warmaankin nähdä kuinka työt owat joutuneet. Toiwoakseni olette tyytywäinen meidän uutteruuteemme!"

„Kuka on maalannut tuon pääskysen tuossa kiehkurassa?" kysyi kreiwi Rabinski, sen enempää wälittämättä mestari Scharfin kumarruksista!

„Suokaa anteeksi, herra kreiwi", wastasi mestari Scharf, joka uudelleen alkoi joutua raiwoon Riekon omawaltaisesta maalauksesta, „suokaa anteeksi, se on tuon kelwottoman pojan työtä tuolla owen suussa, joka ilman minkäänlaista käskyä on us-

kaltanut loukkaawan omawaltaisesti käyttäytyä. Minä olenkin sentähden jo kuwannut pari pääskystä hänen kaswoihinsa, joita hän luullakseni muistaa niin kauan kuin elää. Waan älkää panko pahaksenne, herra kreiwi, woimmehan pian jälleen saada tuon tuhrauksen näkymättömäksi, jott'ei kukaan ihminen enää sitä huomaa."

„Tämän pääskyn tähden olette siis tuota nuorta miestä niin ilkeästi kohdellut, kuin äsken omin silmin näin", sanoi kreiwi wihastuneena. „Häwetkää toki, ja lähtekää pois minun silmistäni! Tehdä tämä pääsky näkymättömäksi! Tiedättekö tuossa pienessä pääskysessä ilmaantuwan enemmän nerollisuutta, kuin monessa kuwassa ja taulussa, joita ympäri maailmaa kiitetään ja ylistetään. Ja tämän taideteoksen tähden lyötte te sen tekijää? Menkää! Menkää! Te olette barbaari, wandaali!"

Häpeissään ja allapäin luikahti mestari Scharf matkoihinsa, mutta kreiwi kutsui Riekon luoksensa ja tiedusteli hänen elämänwaiheitaan niin tyystin ja tarkasti, mutta samalla niin lempeästi ja ystäwällisesti, jotta Riekko awosydämisesti kertoi kaikki mitä me jo tiedämme.

Kuultuansa kertomuksen, taputteli kreiwi ystäwällisesti Riekon poskea.

„Mestari Scharfin palweluksessa sinä et enää tule olemaan", sanoi hän. „Nouda kapineesi ja tuo ne tänne, sinä saat nyt jatkaa opintojasi minun johdollani, ja jos sinä olet ahkera ja wilpitön, niin ennustan sinusta wielä kerran tulewan suuren taideniekan. Sinun kaswatuswanhemmistasi pidän minä huolta, kunnes itse taas woit sen tehdä."

Riekko suuteli riemuissaan kreiwin kättä, joka ystäwällisesti hywästi heitettyään jätti hänet yksin tunteihinsa, ajatuksiinsa. Kaikki hänen ajatuksensa yhtyiwät kiitokseen Kaikkiwaltiaalle, joka oli tehnyt pääskyn wälikappaleeksi pelastaaksensa

hänet surullisesta asemastaan ja auttaaksensa hänet nykyiselle ilon ja riemun kukkulalle!

Kuinka siunasi Riekko nyt päätöstään tarjoutua mestari Scharfin palvelukseen! Kuinka siunasi hän sitä kestäwyyttä, jolla hän oli kärsinyt mestari Scharfin kowaa ja katalaa kohtelua. Kuinka olikaan hänen aikomuksensa auttaa hywäntekijöitään kantanut niin kauniita hedelmiä!

Kreiwi piti sanansa. Isä Willebrand sai häneltä apua, runsaan summan wuosittain, ja kun hänen mielensä oli wapaa murheesta ja huolista, parani hän pian jälleen täydellisesti.

Mutta Riekko lähetettiin maalausakatemiaan, oli ahkera, kehitti suurta luonnollista taipumustaan ja muutaman wuoden päästä hänestä tuli maan mainio maalari, jonka maalaamista tauluista maksettiin summattomat rahat.

Että hän oli kiitollinen kreiwi Rabinskille, että hän otti luokseen kaswatuswanhempansa poikineen, että hän sulostutti wanhusten ehtoohetken ja antoi poikien oppia käsityöammatin, sitä tuskin tarwinnee kertoa. Hän oli onnellinen ja isä Willebrand oli myös onnellinen, sillä armahtawaisuus ja kiitollisuus oliwat kummallekin kantaneet runsaan hedelmän.

Loppu.

Brummeriana
SU85
Hoffmann

Kirjaston Lapsille ja Nuorisolle.

Toimittanut G. W. Edlund.

Tuntuwimpana waillinaisuutena suomalaisessa kirjallisuudessa, on epäilemättäkin hywien lastenkirjojen puute. Edes wähemmässä määrässä poistaaksi tätä puutetta aikoo allekirjoittanut ylläolewalla nimellä ulosantaa hywäksi tunnustettuja lastenkirjoja, pääasiallisesti suomennoksia wieraista kielistä. Ulkomaan kirjallisuuden suuri walikoima tämän laatuisia tuotteita, on saanut kustantajan ensi kädessä käyttämään sitä lähdettä. Luonnollista on, että suomalaiset alkuteoksetkin saawat sijansa tässä kokoelmassa, jos semmoisia on tarjolla ja jos ne täyttäwät sen tarkoituksen, jonka kustantaja niiltä waatii, että ne nimittäin owat: siweellishenkensä puolesta hywiä, ja tarkoitusperusteensa suhteen elähyttäwiä ja walaisewia, että ne, lyhyesti, owat kaikin puolin jaloja ja hywiä.

G. W. Edlund.

Painosta on jo tullut:

1. **Kertomuksia historiasta ja elämästä lapsille ja nuorisolle.** 2 markkaa.
2. **Eläwänä haudattu.** 1 markka.
3. **Sydämetön ja Sydämellinen.** 75 penniä.
4. **Aurinko saattaa sen ilmi.** 75 penniä.
5. **Hengenwakuutus** 75 penniä.
6. **Hyweiden Palkinto.** 75 penniä.